Эхэ һайхан нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД УНЭН

1921 оной декабриин 21-һээ гарана

Олониитын-политическэ газетэ

1991 МАРТ 21 ЧЕТВЕРГ

№ 58 (10681)

сэн 6 мүн

Колхоз, совхозуудай бүхы һаалишадта, үхэршэдтэ, тугалшадта, мүн һү һаалиин фермэнүүдэй бусад хүдэлмэрилэгшэдтэ, агропромышленна комплексын һалбаринуудай мэргэжэлтэдтэ, хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаһан

ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэд! 1990 ондо [illegible] уларилай хэды бэрхэ[illegible]лэгшэй байгаашье, һаань, һаа[illegible] мал ажалай хүдэлмэри[illegible]гшэд эршэмтэй шан зар хү[illegible]лэнэйнгөө ашаар хараалһан [illegible]рилгодоо хүрэжэ шадаа гэ[illegible] бидэ, һаалишад — респуб[illegible]ийн дүрбэн мянгатанай клу[illegible]ий гэшүүд тоолоноодби. Жэ[illegible]ий дүнгөөр 452 һаалишад [illegible]алиин 34 фермэ, 11 ажахы[illegible]н бүриһөө 3 мянган ки[illegible]рограммһаа дээшэ, республи[illegible] 2200 килограмм һү һаагаа. [illegible] Мухар-Шэбэрэй районой Ле[illegible]ийн нэрэмжэтэ колхозой [illegible]руулэгшэнь А. П. Калашни[illegible]; «Октябрьский» совхозой [illegible]иректорынь В. Б. Цыбиков), [illegible]рэлсалай «Байгал» ажахын [illegible]иректорынь И. Ф. Лобанов) [illegible]алиин мал ажалай коллек[illegible]ууд нёдондо жэлдэ үнээн [illegible]рһөө 3500 килограммһаа [illegible]эшэ һү абаһан, энэ сэнтэй [illegible]одуктэй үйлэдбэрилэх ба хү[illegible]лдаха уялгаяа мүн лэ дүүр[illegible]эн байна.

Фермэнүүдэй зарим кол[illegible]ктивууд түйлаһан амжалтаяа [illegible] арьбадхажа, үндэр дүн[illegible]удые түйлажа шадаа. Эдэ[illegible]рэлсалай «Бай[illegible] дундаһаа һүрэлсалай «Бай[illegible] ажахын Түбэй һү һаалиин [illegible]омын коллектив (даагшань [illegible] М. Лубсанов) үнээн бури[illegible] 4056 килограмм һү абга [illegible] гү, али үрзанданайхида [illegible]одоо 304 килограммаар ехэ [illegible]аагаа. Кабанскын шубуу[illegible]й фабрикын Колесовын һү [illegible]алиин фермынхид (даагшань [illegible] И. Дранкин) үнээн бүриһөө [illegible]2 килограмм һү һааһан бай[illegible]энь үрдажи жэлэйхитай [illegible]уулхада, 178 килограммаар [illegible] болоно. Энэл фабри[illegible] Колесовын хөрдохи фер[illegible] коллектив (даагшань Т. И. [illegible]алева) үнээн бүриһөө 3585 [illegible]рограмм һү абаа. 1989 оной[illegible] орходоо, һү абалгаяа 202 [illegible]программаар дээшэлүүлһэн [illegible]аха юм. Тарбагатайн райо[illegible] Ленинай нэрэмжэтэ кол[illegible]ой гурбадохи фермын мал[illegible]д жэл бүхэндэ һү һаалияа [illegible]элүүлжэ, нёдондо үнээн бүриһөө 3545 килограмм һү абаһан габьяатай. «Георгиевский» совхозой Амгалантын фермын коллектив сагаан эдеэ үйлэдбэрилхэ талаар бата найдамтай алхам урагшаа хэбэ. Эдэнэр үнээн бүриһөө 3515 килограмм һү һаахадаа, урзанда жэлэйхиһээ һү һаалияа аяар 708 килограммаар дээшэлүүлһэн байна.

1990 оной социалис мүрысөөнэй дүримые республикын 25 һаалишан бэелүүлжэ, «Һү ехээр һаадаг мастер» гэһэн хүндэтэ тэмдэгүүдээр шагнагдаха эрхэдэ хүртэхэ аза талаантай байба. Үнээн бүриһөө 5186 килограмм, бүхыдөө 82,9 тонно һү һааһан, республика дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оло дахин илажа гараһан, һүралсалай «Байгал» ажахын һаалишан Р. А. Табитуева эдэнэрэй дундаһаа онсо шалгарна. Энэл ажахын һаалишан Ленинэй хөөр орденто Л. Н. Седых дахинаа табан мянгатанай зэргэдэ гараа гэхэ гү, али үнээн бүриһөө 5007 килограмм, бүхыдөө 90,1 тонно һү абаһан габьяатай.

Үнээн бүриһөө дүрбэн мянган килограммһаа, бүхыдөө 90 тоннохоо дээшэ һү һаагшадай дунда Кабанскын районой Хандалын совхозһоо Л. А. Изюрьева (4911 килограмм, 142,5 тонно), һүралсалай «Байгал» ажахынһа Г. В. Радионова (4581 килограмм, 92,1 тонно), Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо Н. Е. Варфоломеева (4800 килограмм, 143 тонно) гэгшэд ороосоно. Прибайкалин районой «Нестеровский» совхозой һаалишан В. А. Картамышева жэлэй дүнгөөр бүхыдөо 181,6 тонно, үнээн бүриһөө 4045 килограмм һү һаажа, бэшэн соохоо эгээл ехэ сагаан эдеэ үйлэдбэрилһэндээ онсо шалгарба. Мухэр-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад А. С. Свинкина, П. Н. Шамарина, У. Н. Иванова, Зэдын районой «Октябрьский» совхозһоо С. С. Ербанова, Х. Ч. Хандуева, М. Г. Дашиева, энэл районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшан Л. Ф. Нечаева, «Заречный» совхозһоо У. А. Иванова, Г. Б. Мункуева, Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад М. Ж. Красикова, З. Н. Гымнинов, В. П. Цынгуев, Кабанскын районой Байгалай ОПХ-һаа Р. В. Александрова, З. Т. Нечкина, Тарбагатайн районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо У. Х. Алексеева, Прибайкалин районой «Зырянский» совхозһоо Л. В. Корнакова болон бусад дүрбэн мянгатанай тоодо орохой.

Республика соо һү үйлэдбэрилгэдэ үшөө хэрэглэгдээгүй арга боломжын бии байһые эдэ түрүү һаалишадай амжалтанууд, ажахынуудай, һү һаалиин фермэнүүдэй түйлаһанууд үшөө дахин гэршэлнэ. Эбтэй зетэйгээр нягта холбоотойгоор, үйлэдбэрилин бүхы шатада эмхидхэл һайнтайгаар хүдэлһэнэй, түрүү дүй дүршэл, хамтын подрядай үрим, ажахын тоосоо нэбтэрүүлһэнэй ашаар түрүү коллективүүд нэн түрүүн иимэ үндэр дүнгүудые туиладаг байха юм.

Иимэ амжалтануудай хэды түйлагдабашье, республика дотор нёдондо жэл урзанданайхида орходоо һү үйлэдбэрилгэ 3 процентээр, үнээн бүриннышье һаам 84 килограммаар доошоо. Хяагтын, Кабанскын, Баунтын, Иваргын болон бусад ондоо районууд илангаяа үнээдэйнгээ һү шэмыень доошолуулһан байна. Жэшээлхэдэ, хөөр мянганһаа доошо һү абаһан районуудай тоодо ороһон Хяагтын район үнээн бүриһөө ороидоол 1656 килограмм, Баргажанай район 1855, баунтынхид 1870, бэшүүрэйхид 1974, Захаминай район 1900, Хэжэнгын район 1749 килограмм һү һаагаа. Олохон районуудта 4000 килограммай хараа дабажа гараһан нэгэшье һаалишан байхагүй. Хяагтын районой малшад жэлэй хугасаа соо үнээн бүриннгөө һү һаам аяар 644 килограммаар, иваргынхид 299, Баунтын район 277 килограммаар бага болгожорхёо.

Һаалиин малай ашаг шэмын доошолһоной гол шалтгааниинь гэхэдэ, олохон районуудта, ажахынуудта ганса үбһэ тэжээлэй дуталдаһанһаа бэшэ, фермэнүүдэй ажалша коллективуудтэ хараа зорилгоёо бэелүүлхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэриин һуладаһанһаа, хүн зоной дунда тодорхой ажал ябуулагүй дээрэһээ болоо. Энэ тобшололые түрүү фермэнүүдэй, ажахынуудай дүй дүршэл гэршэлжэ үгэнэ. Эдэнэр ямаршье сагай улаарилтай жэлнүүдтэ һу һаалияа дээшэлүүлээд байна бшуу. Тэжээлэй һайнаар, зүбөөр, бодомжотойгоор буйлуулһанһаа, бэлшээри хайшан гэжэ хэрэглэһэнһээ, нэмэлтэ тэжээлээр тордиһонһоо, үнеэдые үбэлэйнь байрада саг соонь оруулһанһаа һу үйлэдбэрилгэнэн түрүүн дулдыдадаг гэшэ. Иимээр ажалаа эмхидхэнэн фермэнүүдтэ, ажахынуудта үнеэдэй һу шэмэ ганса үүлтэр һайжаруулһанһаа дулдыдадаг бэшэ, харин эндэ хүдэлдэг хүн зондо, адууһа малда, үбһэ тэжээлдэ, тэжээл буйлуулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаһанһаа эхи үндэһэтэй.

Тэрээнһээ гадуур, һаалишадай, тугалшадай, үхэршэдэй, тэжээл буйлуулдаг цехүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй болон фермэнүүдэй бусад хүдэлмэришэдэй ажалынь онсо шэглэлтэй болгохо, дүй дүршэлыень, шадабариниень баяжуулха гэшэ менай эгээл тон хэрэгтэй арга болохо ёһотой гэжэ тоолоноодби. Малшан бүхэн зооветеринарна эрдэмэй үндэһынь мэдэхэ үллгатай юм. Энээнһээ малай үүлтэр һайжаруулха селекционно болон залуу малые зүбөөр түлжүүлхэ хүдэлмэриин сэхэ дулдыдаха байһаниинь эли.

Фермэнүүдэй эхэ малай һубайралгатай, отондо орохогүй ябадалтай тэмсэхэ, адуу малаа бүрин бүтэнөөр харуулһаха, малай ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, ажалай эмхидхэлые гүримшуулха онол аргануудые нарижуулха, тэрэнэй салин хүлһые, мүн зооветеринарна һүралсалай гүримые ондоо болгон хубилгаха талаар ажахынуудай, районуудай малай үүлтэр һайжаруулха нэгэдэлнүүдэй зооветеринарна албанда урданайхи мэтэ эрилтэ табиха уялгатайбди.

Һу һаалиин фермэнүүдэй ажалыень оньһожоруулга тэрэл зандаа, доогуур хэмжээндэ үлэнхэй. Үнеэдые оньһон аргаар һааха, тэжээл хубаарилха, тэдэнийе үйһаар хангаха, наг шэбхэ арилгаха, тэжээл буйлуулха хүдэлмэриие комплексноор оньһожоруулха хэрэгтэ ажахынуудай, Агропромсоюзай, агросаббыт, агропромэнергиин инженернэ албанайхид онсо анхаралаа хандуулха ёһотой. Зүгөөр ажахынууд хэрэгтэй түхсэрэлгэнүүдээ, запчастьнуудаа захилһаргаа ёһоор абанагүй. Техническэ талаар хангалга үшөөл һаһаһанда хүрэнэгүй.

Худалдаа наймаанай, элүүрые хамгаалгын, соёлой болон ажаһуудалай талаар хангаха асуудалнуудаар мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ анхарал хандуулга һулеруулагданшай. Холын фермэнүүдтэ, малай гүүртэнүүдтэ автолавканууд, хүн зоной ажаһуудал хангаха нүүдэл пунктнууд үсөөн ябадаг болонхой. Наада табиг даг бригаданууд, лекторнууд бидэнэрэю муугаар хангана. Малшадай эрилтэнүүдтэ хандалга һуладаа. Иимээр саашадаа байха сагнай һалаа. Тиимэһээ бидэнэрэй эрилтэнүүдтэ анхаралаа табиха талаар ажалаа хубилган шэнэдхэхыень эдэ бүхы зургааануудай хүтэлбэрилэгшэдые гуйха байнабди.

Арад зондо дуталдажа байһан шухаг зүйл болохо гол продуктнууд — һүөөр, мяхаар республикынгаа ажалшадай хэрэглэмжые хангалга маанадһаа — малшад, һаалишадһаа дулдыдаха байна гэжэ һайн ойлгонобди. Ушар тиимэһээ бидэ, республикын түрүү һаалишад, республикынгаа мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ хандахадаа, байгша ондо бүхы арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэжэ, республикаараа үнээн бүриһөө 2250 килограммһаа доошо бэшэ һу һаахыень тэдэнэй толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 600—800 граммаар нэмээхыень үрэалнабди. Энэ һалбаринн түрүүшүүлэй жэшээгээр бүхы фермэнүүдэй коллективүүд, һаалишад, тугалшад, үхэршэд, мэргэжэлтэд малай үбэлжэлые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, зунай бэлшээридэ саг соонь бэлдэхэ, һүүлэй һүүлдэ һу һаалияа дээшэлүүлхын түлөө оролдохо хэрэгтэ анхаралаа хандуулха ёһотой.

Өөһэдынгөө соёл болбосорол дээшэлүүлхыень, ажалдаа нэгэ жэгдээр хандахыень, һу ба һүнэй продуктнуудые гээлтэдэ оруулхагүйень, гутаахагүйень һу зөөдэг автомашиннануудай жолоошодые, һүнэй, тоһоной заводуудай хүдэлмэрилэгшэдые үрэалнабди.

ХАНДАЛГАДА ГАРАА ТАБИГШАД: В. А. Картамышева, Л. А. Изюрьева, Н. Ц. Данжеева, Н. Е. Варфоломеева, П. Н. Шамарина, С. С. Ербанова, Г. Ч. Хандуева, М. Г. Дашиева, Р. А. Табитуева, Л. Н. Седых, Г. В. Вторушина, А. С. Свинкина, Н. П. Топшеева, Л. Ф. Нагаева, М. Ч. Красикова.

(Энэ хандалга 1991 оной мартын 1-дэ болоһон республикын 4 мянгатанай клубай ээлжээтэ зүблөөн дээрэ абтаһан байна).

КПСС-эй ЦК-да УУЛЗАЛГА БОЛОБО

«Һүралсалай, эрдэм ухаанай ба соёлой талаар КПСС-эй политика тухай» тогтоол бусад программна документнүүдэй тоодо КПСС-эй XXVIII съезд баталан абаһан, эдэ асуудалнуудаар партиин комисси байгуулһан гээшэ. Совет общественые үндэһөөрнь хубилгаха үедэ эрдэм ухаанай үүргые дээшэлүүлгэдэ шэглүүлэгдэһэнехэ-ехэ хэмжээнүүд съездын шиидхэбэринүүдээр хараалагданхай.

Эсэгэ ороной эрдэм ухаае дэлхэйн хэмжээндэ хүргэхэ талаар хараалагдаһан программые бэелүүлгэдэ туһалха зорилгоор КПСС-эй ЦК-да уулзалга болобо. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. С. Дзасохов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд: академигүүд Н. П. Лаверов, СССР-эй Наукануудай академиин Президент Г. И. Марчук, СССР-эй АН-ай гэшүүн-корреспондент Г. А. Ягодин, КПСС-эй ЦК-гай гуманитарна таһагые даагша В. В. Рябов болон бусад тэрээндэ хабаадаба.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Советэй сесси

РЕФЕРЕНДУМ: УРИДШАЛАН ГАРГАГДАҺАН ДҮНГҮҮД

Мартын 17-до болоһон Союзай ерээдүй тухай референдумэй дүнгүудые уридшалан гаргахада, тэрээндэ хабаадаһан эрхэтэдэй олонхинь Союзай түлөө дуугаа үгөө гэжэ тоолохо арга олгоно. Мартын 19-дэ ороной Верховно Советэй сесси дээрэ СССР-эй референдумэй түбэй комиссиин түрүүлэгшэ В. П. Орлов иимэ тобшолол хэбэ.

Мартын 17-до бүгэдэ арадай дуугаа үгэлгэдэ 9 союзна ба 18 автономито республикануудай 136 миллионһоо дээшэ хүнүүд хабаадаһан байгаа гэжэ тэрэ хэлэбэ. Дуугаа үгэлгэн списогүүдтэ 178 миллионһоо дээшэ эрхэтэй оруулагдаа. Тиихэдээ бүридхэлдэ абтаһан һунгагшадай 76 процентһээ дээшэнь Союзай ерээдүй тухай һанамжаяа хэлэһэн болоно.

Мартын 17-до РСФСР-тэ дуугаа үгэхэ эрхэтэй эрхэтэдэй 74 процентнь, Украинада — 83,5 процент, Белоруссида — 82,8 процент, Узбекистанда — 95,4 процент, Казахстанда — 88,3 процент, Азербайджанда — 74,9 процент, Кыргыстанда — 92,8 процент, Таджикистанда — 94,4 процент, Туркменидэ — 97,7 процент дуугаа үгэлгэдэ хабаадаа. Харин автономито республикануудта хабаадагша дай тоо дунда зэргэнь 80 шахуу процент болоно.

СССР-эй референдум үнгэргэхэ талаар республиканска комиссинуудай байгуулагдаагүй республикануудта ороной Верховно Советэй февралиин 25-най тогтоолой ёһоор дуугаа үгэлгэ үнгэргэгдэһэн байна. Эдэ регионуудта 31 округ, мүн тэрэшэлэн бэеэ даанхай 330 участок байгуулагдаа һэн. Ажалша коллективуудаар, ниитын нэгэдэлнүүдээр, мүн тэрэшэлэн нютагай Советүүдээр эмхидхэгдэһэн участогуудтахи дуугаа үгэлгэ тухай мэдээнүүдые согсолходо, олон эрхэтэй референдумдэ хабаадаха эрхээ хэрэглээ гэжэ харуулна. Жэшээнь, Литвада 500 мянга гаран хүн, Молдоводо—650 мянга, Латвида 500 мянга, Эстонидо 250 мянга шахуу хүн дуугаа үгэһэн байна.

Энэ шухала үнгэргэхын тула засагай дээдын зургааануудай зохихо эрхэ нүхэсэлнүүдые байгуулаагүй зарим нютагуудта ехэ орёо эрхэ байдалда референдум үнгэрһэн байна. Эрхэтэдые айлгаха, занаха, һүнгуулинн участогуудай байрануудые хүреэлхэ ушарнууд байгаа. Тиигээшье һаань, бүгэдэ арадай дуугаа үгэлгэдэ табигдаһан асуудал тушаа хүнүүд һанамжаяа хэлэһэн байха юм.

Зохид һайн эрхэ байдалда референдум үнгэргэһэн республикануудай 136 округноо ороһон мэдээнүүдэй ёһоор, бүхы эрхэтэдэй 82,2 процентнь дуугаа үгэлгэдэ хэбаадаа. Тиихэдээ Союзай түлөө дуугаа үгэһэн эрхэтэдэй тоо 77,3 процент болоно. Адли тэгшэ бүрин эрхэтэ республикануудай шэнэдхэгдэһэн федераци болохо Совет Социалис Республикануудай Союзые үлөөхын түлөө референдумдэ хабаадаһан эрхэтэдэй олонхинь дуугаа гэхэ эрхэтэй В. П. Орлов онсолон зааба.

СССР-эй референдум үнгэргэхэгүй гэһэн шиидхэбэри абаһан республикануудта ошожо байлсаһан СССР-эй арадай депутадуудай мэдээсэлнүүдые парламент баһал шагнаба. Урда Осетидэ, Абхазида, бусад регионуудта хүнүүд ехэ хүчэр хүндэ эрхэ байдалда дуугаа үгөө. Референдумэй үедэ хуулли, эрхэтэдэй политическэ эрхэнүүдые хазагайруулха баримтанууд үзэгдөө гэжэ сессиин ондэр дээрэһээ Верховно Советэй гэшүүд соносхобо.

Мартын 21-дэ СССР-эй референдумэй зөөсэй дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдэжэ, зохихо тогтоол баталан абтаха юм.

Депутадууд СССР-эй Министрнүүдэй кабинет тухай хуулиин проект хараха үзөө.

Сэнгүүдэй реформо тухай СССР-эй Премьер-министр В. С. Павловай мэдээсэлые үдэшын хаамал заседани дээрэ зүбшэхэ гэжэ ороной Верховно Совет шиидхэбэ.

(ТАСС).

50 ЖЭЛДЭ ПАРТИИН ЗЭРГЭДЭ

Очир Григорьевич Шанюшкин табин жэлэй урда тээ Коммунис партиин гэшүүн болоһон намтартай. КПСС-эй райкомой болон районой хиналтын комиссиин һаяхан үнгэрһэн нэгэдэмэл пленум дээрэ КПСС-эй Хурамхаанай райкомой нэгэдэхи секретарь О. Ц. Дондупов партиин ветеран О. Г. Шанюшкиниие энэ алтан ойгоорнь халуунаар амаршалаад, тэрээндэ энгэртэ зүүхэ ветеранай тэмдэг, партиин райкомой болон арадай депутадуудай районно Соведэй зүгһөо Хүндэлэлэй грамота баяр ёһололой оршон байдалда барюулба. Энэ удэр Очир Григорьевичто һайн һайхан үнэн зүрхэнэй, ута наһа наһалха үреэлэй үгэнүүд хэлэгдээ.

Партиин ветеран мүнөөшье хүнгэн сарюун зандаа, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһаар. Тэрэ хүнгэн бэшэ ажал хэнэ гэхэ гү, али ажалай болоц лайнай ветерануудай районно советые хүтэлбэрилгэ.

Г. БОРХОНОВ.

Хорнин районой Удын совхозой Варуун-Хасуртайн һүнэй фермэдэ зургаан һаалишан үнинэй хүдэлдэг юм. Хоёрдохи табан жэлэй түрүүшүүлэй тоодо ажалай ветеранууд Маргарита Леонтьевна Плешакова, Жамбал Самбуевич Цырендоржиев гэгшэд ороно. Тус фермын коллектив эбтэй эзэтэйгээр ажаллажа байдог.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үнинэй һаалишан Ж. С. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Республикынай ажалай үдэр

Хабарай хүдэлмэридэ бэлэдхэл түлэгтөө

[illegible]нитын адууһа малда бата[illegible]дамтай тэжээлэй бааза бай[illegible]ихын тула эртын хабарһаа [illegible]шо, бэлэдхэлэй хүдэлмэри[illegible]лгэ шухала гэжэ хүдөө[illegible]ий һайн мэдэдэг ёһотой. [illegible] ажал саг соонь эрхилһэн ажахынууд ямаршье улаарилтай сагта үбһэ тэжээл элбэгээр нөөсэлжэ, үбэлэй «ута нюргыеа» гэмгүй өөр, гарза бэгэтайгаар дабажа гарадаг гэшэ. Эгээл тиимэ ажахынуудай нэгэниинь Түнхэнэй районой Саяанай совхоз болоно. Энэ ажахы бүдүүн тэжээл жэл бүхэндэ һанаһандаа хүрэмөөр нөөсэлдэг юм.

Совхозой сабшалаһнай ехэнхи талмай Охор-Шэбэрэй отделениндэ оршодог. Энэ луговодуудай хоёр звено энэ хүдэлмэриие эрхилдэг байна. Эдэ звенонуудай нэгэнь дүй дүршэлөөр баян луговод Виктор Доржиевич Даргуев хүтэлбэрилдэг. Тус коллектив жэл бүхэндэ шахуу бэшэндээ орходоо эгээл баян үргэса хүряадагаараа шалгардаг байна.

Нүхэр Даргуевай даадаг звеногойхид үбэлэй һарануудай хугасаа соо Охор-Шэбэрэй һу һаалиин фермэһээ дэалгэгдэһэн нуга сабшалан дээрэ бүхыдөө 750 тонно нэгшэбхэ зөөжэ гаргаба. Тэрээнһээ гадуур тэдэнэр сабшалангаа хорёолхо зорилготойгоор 200 гонзогор модо отолхо, ойһоо зөөжэ асараа. Мүнөө луговодууд һүргааг бэлдэжэ эхилэнхэй.

Ж. ЮБУХАЕВ,
манай штатнабэшэ корр.

КООПЕРАТИВ БҮРИДХЭЛДЭ АБТАБА

[illegible] совхозой Буламай отделениин [illegible]эн амяарта кооператив болоод, хү[illegible]ратай байнаагаа энэ жэлэй эхиндэ [illegible]мулаг һэн. Энэ нютагайхидай [illegible]ийн, һаяхан бэелүүлэгдэжэ [illegible]дай депутадуудай районно Соведэй [illegible]диум дээрэ энэ асуудал хараг[illegible]дажа, [illegible]ем гэһэн нэрэтэй кооператив бии болгохо тухай тогтоол баталагдан абтаа. Иигэжэ тус коллектив юридическэ эрхэтэй болоһон байха юм.

«Булэм» кооператив тэрэл отделениингээ газарые эзэлхэдээ, ороһэдынгөө экономическа болон социальна хүгжэлтын асуудалнуудые өөһэдөө шиидхэхэ болоно. Эдэнэр мал болон тэрэн ажалай продукци үйлэдбэрилөөд, бэлэдхээд, тэрэнээ бүйлуулжа хадагалһанай һүүлээр худалдаанда табиха зорилго урдаа табинхай. Кооперативай гэшүүд бүхыдөо 1204 центнер мяха, 1700 центнер һу, 241 центнер нооһо, 600 центнер ороһо гүрэнэй нөөсэдэ эльгээхээр хараална. Иигэжэ Хорнин район дотор тон гүрүүшьнхеэ байгуулагдаһан кооператив хүшэрхэн алхамуудые хэжэ эхилбэ гэшэ.

Е-Д. МАНЗАЛЕВ.

СССР-эй болон РСФСР-эй референдумуудэй дүнгүүд

Мүнөө сагай эрилтээр шэнэлэгдэн хубилгагдаһан үрин эрхэтэ республикануудые хамтадхан нэгэуулһэн СССР Союзай түлөө, мүн Россин Федерацда Президентын тушаал бии болгохын түлөө Буряадай ССР-тэ үнгэргэгдэһэн бүгэдэ арадай асуулгын дүнгүүд согсологдобо.

СССР-Союзай түлөө асуултада манай республикын [illegible]рнаата газар дээрэхи 800 участогуудта бүхыдөо 66.231 хүн дуугаа үгэхэеэ бүридхэлдэ абтагдаа. Референдумэй үнгэргэгдэһэн үдэр 536.666 хүн бюллетеньнүүдые абаһан аад, тэдэнэй 535.802 хүниинь [illegible]наһан байна. Һунгалтын дүн гаргахада, 10.197 бюллетень үнэн бэшэ гэжэ тоологдожо, һунгаһан ороной 83,5 процентнь гэхэ гү, али 447,438 хүн зүбшөөнэн, 14,6 процентнь гэхэ гү, али 78.167 хүн буруушааһан байха юм.

Республикын районуудаар түс тустань абажа [illegible]рахада, Железнодорожно райондо —1133 бюллетень, Октябрьска райондо — 1803, Загарайн райондо—621, Кабанскын райондо—554, Хяагтын райондо 466 бюллетень үнэн бэшэ гэжэ тоологдоо. Энэ хадаа һунгалтын урда тээхи ойлгууламжын хүдэлмэриин хангалтагүй һулаар ябуулагдаһые гэршэлнэ гэбэл алдуугүй. Һунгалтын дүнгүудые район районоор согсолходо, буруушааһан зон илангаяа Улаан-Удэ городой гурбан райондо (хори гаран процент), Северобайкальск, Гусиноозерск городуудта (гушаад процент), мүн Баргажанай райондо олон байба.

РСФСР-тэ Президентын тушаал бии болгохын түлөө һунгалтада республикын 800 һунгалтын участогуудта 668.196 хүн бүридхэлдэ абтаһан байна. Тэдэнэй 536.381 хүниинь һунгалтын бюллетень абаһан аад, 535.572 хүниинь һунгаһан байха юм. Һунгалтын дүнгөөр 15.925 бюллетень үнэн бэшэ гэжэ тоологдожо, һунгаһан зоной 58,9 процентнь гэхэ гү, али 315.848 хүн зүбшөөжэ, 38,05 процентнь гэхэ гү, али 203.799 хүн буруушааһан байна.

КОМИССИИН ЗАСЕДАНИ

Союзна хэлсээнэй проектдэ дурадхалнуудые бэлдэхэ талаар РСФСР-эй Арадай депутадуудай съездын комиссиин ээлжээтэ заседани мартын 19-дэ РСФСР-эй Советүүдэй байшан соо үнгэргэгдэбэ. РСФСР-эй Верховно Советэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Р. И. Хасбулатов заседаниие хүтэлһэн байна.

Бүрин эрхэтэ республикануудай Союз тухай хэлсээнэй проектдэ комиссиин хүдэлмэриин бүлэгэй бэлдэһэн дурадхалнууд болон зааһабаринууд тухай мэдээсэл РСФСР-эй арадай депутат С. М. Шахрай хэһэн байна. Союзна хэлсээн тушаа, Союзна ба Федеративна хэлсээнүүдые ямар ээлжээгээр баталха, Союзай ба тэрэниие бүридхэдэг республикануудай этигэмжэ түлөөлэлгэнүүдые амяарлаха ба бусад асуудалнуудаар элдэб һанамжанууд хэлэгдээ.

Үгэ буляалдаанай үедэ хэлэгдэһэн ажаглалтануудые раада абажа, мартын 25 болотор Союзна хэлсээнэй проект бэлэн болгохые хүдэлмэриин бүлэгтэ даалгаха шиидхэбэри абтаба.

РСФСР-эй национально-[illegible]рэнэй байгууламжын гол [illegible]дэнэ һуури ба Союзна хэлсээндэ гар табиха гурим туй хүдэлмэриин бүлэгэй бэлдэһэн протоколые зүбшэн хэлсэхэ РСФСР-эй Федерациин соведэй ойрын заседаниин үзэжэдэ табиха хэрэгтэй гэжэ комисси тоолобо.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй хэблэлбан.

«ЗУНАЙ» САГТА ОРОХО ГУРИМ

1991 оной «зунай» сагай хэрэглэгдэхэ хаһа мартын 31 эхилхэнь гэжэ СССР-эй Ниитэ нэгэн сагай ба эталонно частагай гүрэнэй комисси мэдээсэнэ.

СССР-эй газар дээрэ саг тоолохо гурим хубилгаха ту СССР-эй Министрнүүдэй кабинедэй шиидхэбэриһээ улам лан, 1991 оной мартын 31-нэй 2 часта «зунай» сагта ор үедэ Буряадай ССР-эй газар дээрэ часай стрелкэ хүдэл дэхэгүй.

(ТАСС

КПСС-эй эмхинуудтэ

ЖУРАМ БЭХИЖҮҮЛХЭ

Партиин Загарайн райкомой бюрогой эзлжэээтэ заседани болоҗо, «Ажалша коллектив дотор эбтэй эетэй ажалай гурим байгуулха, ажалай журам бэхижүүлхэ талаар Горхоной леспромхозой партийна эхин юрганизациин коммунистнуудай худэлмэри тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Энэ талаар коллектив соо зарим тэды худэлмэри хэгдэнэ гээд тэмдэглэгдээ. Мэргэжэлтэдэй харюусалга дээшэлүүлхын тула тэдэнэр аттестаци гарадаг болохой. Профсоюзай худэлмэридэ ехэ туһа хүргэнэ. Эльдэб промышленна эд бараа зүбөөр хубаарилха худэлмэришэдэй хиналта эмхидхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Гэхэтэй хамта партийна организациин худэлмэридэ шэнэ онол арга хэрэглэхэ, партийно-политическэ худэлмэриие һайжаруулха талаар хубилаптанууд болоогүй байһаар гээд бюро дээрэ хэлэгдэ. Коммунистнуудай дунда эдэбхигүүгөөр, хара бэеэ хараад худэлдэг зон үшөөл бии. Тэдэниие эдэбхижүүлхэ, ниитын хэрэгтэ хабаадуулха худэлмэри партбюро һуулаар өбөөлна гээд заагдаа.

Коллектив дотор журам бэхижүүлхэ хэрэгтэ партийна суглаануд муугаар хэрэглэгдэнэ. Суглаанда ябадаггүй коммунистнуд олоч. Коммунистнуудай журам шангадахаха тэдэнэй тоосоон хэрэглэгдэнэгүй. Экономическа, политическэ һуралсал эмхидхэгдээгүй байнаар. Тэдэнэртэй хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэгүй.

Түс коллективтэ ажалай саг гээхэ ябадал үсөөрнэгүй. Зөлуушуулай дунда гэмтэ ябадал гаргаха үшөр олошорно. Эльдэб эд бараа зүбөөр хубаарилха, гэр байса үгэхэ талаар худэлмэриһэдөө гомдол олоор ороно. Леспромхозой дирекци, партком, профсоюзай организаци эдэ асуудалнуудаар хэмжээнүүдые абанагүй. Партиин райкомой бюро эдэ бүгэдые заажа, харюусалгатай хүнүүдтэ тэдэниие үсадхаха эрилтэ табяа.

Парткомой секретарь Т. В. Орловада коммунистнуудта нэн түрүүн шанга эрилтэнүүдые табихые дурадхаба. Коллектив соо мэдээсэл ехэ һуна. Тиихэдэ леспромхозой директор, партиин райкомой гэрүүн И. М. Спиридоновто ажалай журам бэхижүүлхэ талаар хэмжээнүүдые абахыень уялалаа.

В. БУДАЖАПОВ.

ТУСХАЙ КОМИССИ БАЙГУУЛАГДАБА

Оршон тойронхи байгаали элэй нойрһоо һэрижэ, байн сайан хайлаха, гол мүрэдэй мульһэн хуягһаа суерхэ хаһа газаамнай оробо. Нэйшье мэдэһээр майлын ан, мульһэн хайлаад, голуд эрьеһээ гаража, хүн зонд, ерадай ажахыда гай хохин үзүүлдэг гээшэ.

Тиимэһээ һуурин тосхонуудые, промышленна предприятнуудые, колхоз, совхозуудые, хүүргэнүүдые тэрээнһээ агаалха зорилгатойгоор республиканска тусхай комиссии гуулагдаа. Буряадай ССР-ин Министрнүүдэй Соведэй түлэгшын орлогшо Е. А. Тарюгай хүтэлбэрилдэг энэ комиссиин бүридэлдэ эльдэб министерство, предприяти, нэл, эмхи зургаануудай хүбэрилэгшэд ороо юм. Гэр бүйсэдхомуудай дэргэдэ лэ иимэ комиссинууд байгалдажа эхилээ. Эдэ комиссууд хэрэгтэй. Болоходонь агай зониие элсүүлжэ, хүүргидротехническэ түхеэрэлдые бэхижүүлхэ хүдэлмэрхабаадуулха эрхэтэй. Да абтажа боломоор гаудһаа хүн зониие, эд зоомалтайнь аюулгүй газарөөлгэхэ түсэб табиха, хэй түхеэрэлгэнүүдээр хинаһан бригаданууды байжа, түхеэрэн сүүдхын тура дожурлаха график тадэр соо зохёохэ ёһотой республиканска комиссии ергоо.

Д. АМОГОЛОНОВ.

Республика соогоо Баунтын район түрүүлэн яхадай үүлтэрэй моридые асараад, хойто зүгэй шэрүүн хүйтэн уларилтай эрхэ байдалда үсхэбэрилжэ эхилһэн байна. Түс районой «Ципикайский» совхоз энэ талаар түрүүшын апхамуудые хэһэн ажахынуудай нэгэниинь болоно гэхэдэ апдуугүй. Манай корреспондент Д. Дондоков түс ажахын ахалагша адуушанА. М. Стельмаковтой энэ жэлэй эхиндэ уулзажа, хэдэн асуудалтайгаар хандахадаа, яхадай үүлтэрэй морид энэ нютагта хэр тааралаһан, үнгэрһэн хугасаа соо ямар амжалтануудые туйлаһан тухайгаа хөөрэхыень гуйба.

— Анатолий Михайлович, танай совхоздо хэды ондо яхадай үүлтэрэй морид асарагдаһан байнаб?

— Манай ажахы 1983 ондо эмхидхэгдэн байгуулагдаһан байна. Тиихэдээ Амаладай, Джилиндын совхозуудһаа таһархадаа, бидэнэртэ 410 толгой адуу моридые таһалжа үгөө һэн. Тэрэнэй 200-нь яхадай үүлтэрэй морид байһан юм.

— Эдэ морид такай нютагай эрхэ байдалда хэр таараа гээшэб!

— Яхадай үүлтэрэй адуун хойто зүгэй хүйтэн уларилтай эрхэ байдалда ехэл таараа гэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйб. Бидэ түрүүшынгээ жэлдэ 68 гүү түрүүлжэ, зуунай далаад унага абажа, түлжүүлээ һэмди. Тиихэдэ бухы газарнай уһанда абтажа, үбһэ тэжээлээр ехэл тулюуршаг бэлэйбди. 120-ёод модоной газарһаа тэжээл шэрэжэ, унагалһан гүүнүүдээ, унагадаа тордидог байгаабди. Иимэ хүшэрхэн эрхэ байдалда яхадай морид үсхэбэрилэгдэжэ эхилһэн намтартай гээшэ.

— Саашанхи хүгжэлтэ тухайнь тобшохоноор хөөрэжэ үгыт!

— 1984 ондо үшөө зуугаад толгой яхадай үүлтэрэй морид нэмэжэ худалдагдажа абтаһан байна. 330 толгой адууе хорёод хүн харууһалдаг һэн. Эдэнэр бултандаа гэр бүлөөрөө байгаад, харууһалаа. Совхоз адуушадта 50 гектар поли даалгажа үгөө. Тэдэнэр тэндээ зелёнко таридаг болобо. Энэ поли дээрээ унагалха гүүнүүдээ адуулдаг бэлэй. Үбэлэй һараануудта гүүнүүдтэ, залуу адуундаа талха таряакай зүйл эдюулдэгүй гуримтай һэн. Тиимэһээ бидэ олон толгой адуугаа гарзалуулһан байгаабди. Тэрээнһээ гадуур шононууд моридые худагша бэлэй. Мүнөөшье худаһаар зандаа.

— Мүнөө байдалтнай һайн тээшээ хэр хубилаа гээшэб!

— Хубилшаһан юумэн хомор лэ даа. Мүнөө гурбан хүнһөө бүридэһэн бригада 340 толгой адуу моридые харууһална. Совхознай үбэлэй, хабграй һаранануудта гүүнүүдтэ, дааганууда обёос таһалжа үгэдэг болонхой. Тусхай сабшалан гэжэ мэнда байхагүй. Дээдэ-Ципикан гэжэ байрладаг газарнай, хэнэйшье мэдэлээр, намагтай газарта оршодог. Хура бороогой оробол, бухы газаршни бултандаа уһанда абташаха. Өөһэдөө арга шадалгаараа үбһэеэ сабшахые оролдогшобди. Бага-ехэшье һаань, хуряаһан үбһэеэ унагадтаа үгэдэг заншалтайбди. Һүрэгнэй үбэл, зунгуй бэлшээридэ ябадаг лэ даа.

— Байра хорёонуудтнай, гэр бараантнай яһала бараг гэжэ харанаб.

— Эдэ бухы барилгануудурдандаа отделениие эрхилэгшээр худэлһэн Лубсан-Цырен Базарович Дымбрыловэй оролдолгоор бодхоогдоһон юм. Адуу моридой байрын хажуугаар эндэ хилээмэ бариха пекарнишье баригдаһан байгаа. Эдэмнай хуушаржа муудажа эхилэнхэй. Ёһотойл ээзэн үгы байна ха юм.

— Байгша ондо гүүнүүдтнай хээзэ түрэхэеэ байнаб! Нёдондо жэлэйтнай үрэ дүнгүүд хэр байһан бэ!

— Мэнда мүнөө 101 толгой гүүн тоологдоно. Үнгэрһэн жэлдэ зуун гүүн бүриһөө дунда зэргээр 70 унага абаад, түлбэг аад, маанадта нилээд һаад ушаруулна. Энэ асуудалые эрид шууд шиидхэхээр болонхой.

— Танай эрхипжэ байһан ажалда шиидхэгдэхээр болоһон асуудалнууд бии гэжэ ойлгобоб. Тэрээн тушаа хэдэн үгөөр...

— Зарим тэдыень мүнөө хлээб. Манай бригадада, мүн бэшэшье ажахынуудай адуушадта мориной тоног, тэргэ, шарга хомор болошоо. Үнэхөөрөөшье мори хүллэхэдэ хэрэгтэй зэмсэг, эмээл, дугаар болон бусад хэрэгсэлнүүд дуталдажал байдаг. Үйлэдбэриин энэ һалбариие түргөөр хүгжөөхэ, хямда сэнтэй мориной мяхаехээр үйлэдбэрилхэ гэбэл, адуушадай байрын гэрнүүдые, адуу моридоо хааха, эдеэлүүлхэ дал хашаануудые, хорёо хотонуудые, тэжээл буйлуулдаг цех, эмшэлэлгэ-һэргылэлтын пүнкт, һал гараһан унагадаа байлгаха дулаан байра түхеэрхэ хэрэгтэй гээшэ ха. Салин түлбэришье харагдажа, шэнээр зохёогдохоор болонхой. Саашань юун тухай хэлэхэб гэхэдэ, манай ажалдаа үмдэхэ гутал, дэгэл, хүүртиг үгтэдэггүй. Иланга яа шэмэрүүн хүйтэн уларилтай эрхэ байдалда худэлдэг бидэнэртэ дулаан хубсаһан хэрэгтэй болодог байна бшуу.

— Үбэл, зунгуй, хабар, намаргуй ото-һэтэ эмээл морни дээрэ һэжуулхэ гээшэтнай хүнгэн хэрэг бэшэ ааб даа. Морин-эрдэнидэ одоол дуратай хүнүүд ажаллана ха юм.

— Тиимэ даа. Энээндэ арсаха юумэн байхагүй. Ажалша бүхэриг амитанда хүнүүдэй ямараар хандаһаннаа тэдэнэй зангыньшье ондоо болон хубилдаг. Худөөдэ морин-эрдэни хүнэй сэдьхэлые зөөлэрүүлдэг, уур сухалыень тараадаг, хара һанааень заладаг эм домынь байһан гээшэ. Мүнөөшье байгаа.

Адуун һүрэгөө олошоруулая

МОРИН ЭРДЭНИДЭЭ ТҮШЭГЛЭН...

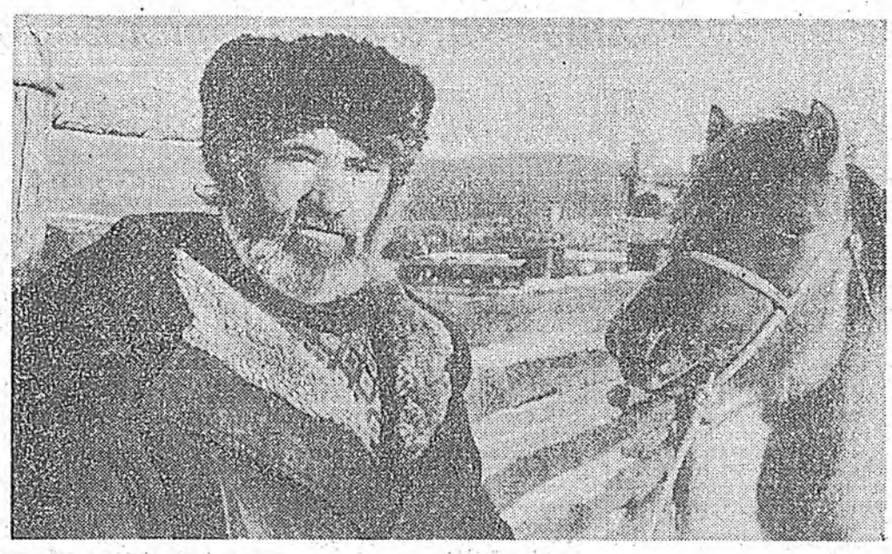

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Ципиканский» совхозой ахалагша адуушан А. М. Стельмаков.

М. ХАМАГАНОВАЙ фото.

ҺОНИРХОЛ ТАТАНА

Репортаж

Республикын ниислэл хотын Сүхэ-Баатарай нэрэмжэтэ үйлсөөр шэнэ барилга эхилжэ, хүн зоной һонирхол татана ёһотой. Энэ бодхоогдожо байһан байшан соо автомат телефоной 1-дэхи станци байрлаха юм. «Жилгражданстрой» трестын барилга-хабсаралгын 3-дахи управлениин Н. Т. Крытцовой хүтэлбэрилдэг комплексно бригадын коллектив түс объектые 1988 оной эсэг багаар барижа эхилээ һэн.

— Байгша оной декабрь һарада түс станциие ашаглалгада оруулха ёһотойбди. Тэд энэмнай хүшэр зорилго болонхой. Юуб гэхэдэ, цемент болон барилгын бусад материалнуудаар муугаар ханганагдаг болоһон хэрэглэхэеэ худалдан абахадань туһалһан байна. Облстиин түс ассоциациин дэргэдэ бага предприяти байгуулагданхай. Тэрэ таряашадай ажахынуудые, фермернүүд ба кооперативуудые техническэ талаар хангаха зорилготой. Байгша ондо худөөгэй ажалшад элдэб янзын техникэ, тэрэ тоодо 80 трактор абаха юм.

СИБИРИИНХИДЭЙ ОНОЛ ШАДАБАРИ

Шушенскын этнографическа экспедициин гэшүүдэй Сибириин һуурин тосхонуудаар ябажа олоһон зүйлнүүд ганцашье һонирхолтой бэшэ, мүн ашатай байжа мэдэгдүй. Тэдэнэй дунда энэ зуун жэлэй эхиндэ бүтээгдэһэн мяха хэршэдэг, тоно бүлэдэг болон гэр байрада хэрэглэгдэдэг элдэб зүйлнүүд бии. Мүнөө иимэ юумэн ехээр дуталдана бшуу. Гадуур элдэб янзын амһарта, эхэнэрнүүдэй уран гаргаар бүтээгдэһэн зүйлнүүд олоной анхаралтатана. Минусинска хизаар ороно шэнжэлэлгын музейн залнууд соо нээгдэһэн XIX зуун жэлэй һүүлээр ба XX зуун жэлэй эхээр бүтээгдэһэн зүйлнүүдэй выставкэ дээрэ эдэ бүгэдэ табигданхай. Үндэһэ яһенайнгаа соёл культура шудалха, арад зонойнгоо ёно заншалнуудые хамгаалха хэрэгтэ сүлөө сагаа зорюулдаг этнографическа кружогой гэшүүд арадай урэн гартаанай онол шадабари дамжуулан абана.

ХҮН БҮХЭНДЭ ҺОНИРХОЛТОЙ

Хакасиин «Знаменский» совхозой уран зурагай галерей соо нютагай хүн бүхэн шахуу өөрынгөө дүрэ зураг харахаа эргатай. Хэдэн жэлэй туршада нютагайхидайнгаа дүрэ портрет зураһан уран зураача Григорий Серебряков энэ совхозодо зурагуудаа бэлэглэһэн байна. Тэдэниень саг үргэлжэ харуулжа байха тусхай павильон эмхидхэгдээ.

Бригадир Н. Т. Крытцов 1963 онһоо барилга дээрэ худэлхэдөө, хэдэн мэргэжэл шудалжа, нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болонхой. Хэрэгтэй болоходонь, гагнуушан А. М. Павлов шулуушанаер, бетонщигоор худэлдэг юм. Иигэжэ хэдэн мэргэжэл шудалхадаа, тэдэнэр бэе бээ һэлгэн худэлхэ аргатай. Мүнөө барилга дээрэ хэды хүндэ байдалай тохёолдобошье, тэдэнэр эндээ үлөөд худэлхэ байһанаа мэдүүлээ һэн.

А. ЦЫРЕНЖАПОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: бригадир Н. Т. Крытцов; гагнуушан А. М. Павлов.

Авторай фото.

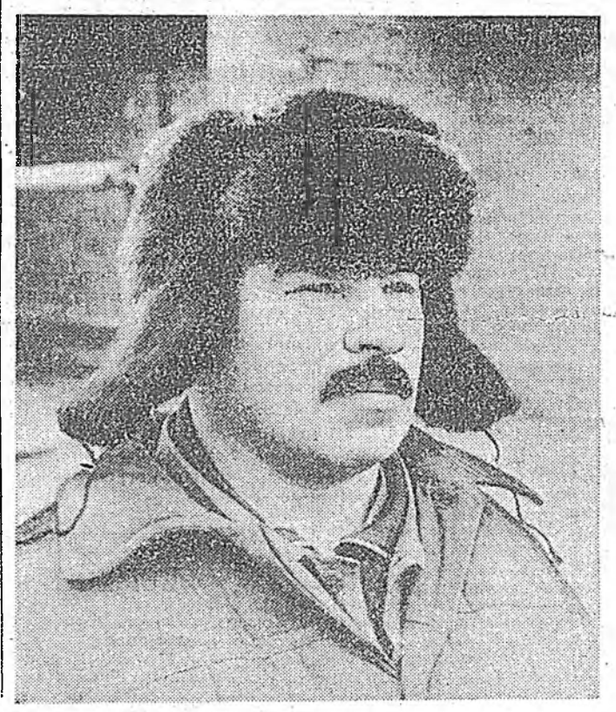

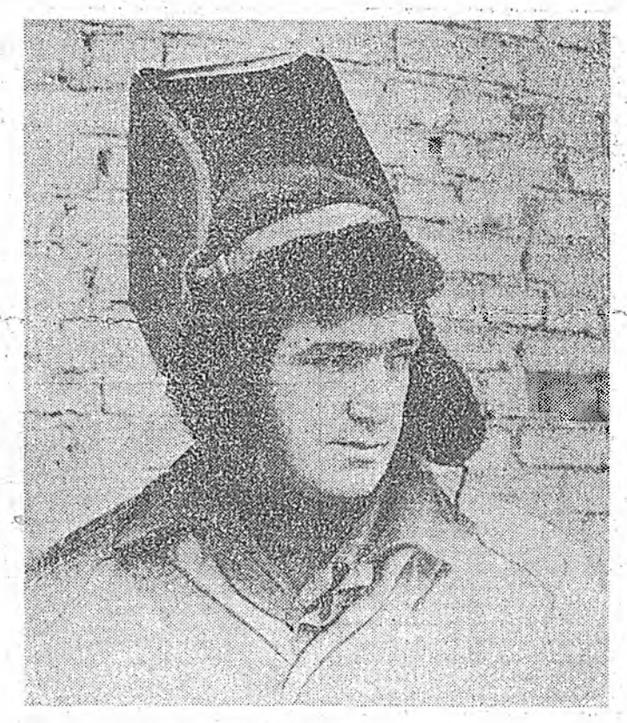

АШАГЛАЛГАДА ТУШААХА

Манай поездын коллектив байгша оной түрүүшын хохадта хэдэн объект ашаглалгада тушаахые хараална. Тэрэ тоо до ЛВРЗ-гэй худэлмэришэдэй ажаһууха 57 байратай гэр, Сокол һууриндахи һургуули оролсоно. Гэрэй барилга дээрэ Н. К. Левшинэй комплексно бригада, мүн С. М. Михалёвой дотоодын худэлмэри ябуулдаг бригада худэлнэ.

Гэхэһээ гадна Улаан-Удын авиапредприятиин захилаар хүүгэдэй саад, механическа угаалгын байшан баригдажа байнхай. Загорскын туршалгын предприятиин коллективтэ 130 квартиратай гэр бодхоогдоно.

Онохойн модоной комбинадай хүтэлбэрилэгшэд албанай-ажаһуудалай байса барижа үгыт гэжэ хандаһан, хэлсэн баталагдаһан байна. Мүнөө манай поездын модошо дархашуул тэндэ ажаллана.

Социальна барилгануудта ехэнхи худэлмэримнай шэглүүлэгдэнхэй гэжэ ойлгосотой габ даа. Иланга яа гэр байра барилга эдэбхижүүлэгдэнхэй. Улаан-Удын шубуунай фабрикада 27 байратай, өөһэдынгөө трестын коллективтэ 50 байратай гэрнүүдые, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда хоёр байратай гэр ашаглалгада тушаха юм.

И. Н. Ферфанай толгойлдог хабсергагшадай, Л. А. Москалевагай Е. И. Шаргаевай ударидадаг штукатур-шэрдэгшэдэй бригаданууд иланга яа ам жалтатай.

Т. СОКОЛЬСКАЯ,
«Улан-Удэтрансстрой» трестын 397-дохи поездын таһагай инженер.

Алдарта Байгалаа аршалан хамгаалая

Сэбэрлэлгы түхеэрэлгэнүүд барилгые түргэдх

1987 ондо Байгал далайе хамгаалха тухай тусгай правительственна хэмжээндэ баталан абтаа һэн. Тэрэ бузарлагдаһаа аршалдаг оньһон түхеэрэлгэнүүдые мышленна комплексын объектнуудые бариха, һанэдхэхэ талаар хэмжээнүүд тус тогтоол дотор тодорхойлодоһон юм.

Байгал далайе хамгаалха хэрэгтэ урагшаа алгаараг! Буряадай ССР-эй Экологиин ба байгаали ашаглалгын комитедэй таһагай начальник И. ТАРАСЕНКО энэ талаар бүлэгһөө бүридэһэн статья дотор энэ асуудалда баримтануудтай харюу үгтэбэ.

Үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада абтаһан хэмжээнүүдэй ашаар Байгал далайн оршон тойроной байгаали хамгаалгада зарим тэды һайн үрэ дүнгүүд туйлагдаа. Нэгэ хэдэн жэшэ дурдая. Статистическэ мэдээсэлнүүдэй ёһоор, 1990 ондо урда жэлэйхидэ орходоо 10,5 процентээр бага үилэдбэриин угаадаһан уһан гол мүрэн руу хаягдаа. Гүйсэд сэбэрлэгдээгүй угаадаһан уһанай хэмжээн энэ хугасаа соо 1,6 процентээр доошолоо. Бузартай муухай бодос мүн лэ багаар хаягдаа.

Гүйсэд сэбэрлэгдээгүй үйлэдбэриин угаадаһа Галуута нуур руу хаяжа байһан Гусиноозёрскын ГРЭС тушаа ажаглалта саг үргэлжэ хэгдэдэг һэн. Һүүлэй үедэ эндэхи хүдэлмэрилэгшэд түүмэлэлдэ анхаралтайгаар хандажа, Галуута нуур руу хаягдадаг хорото бодосой хэмжээн доошолоо. Онсолбог, нефтепродуктнууд, фенол, хлорид гэхэ мэтэ.

Үнгэрһэн жэлэй август һарада Селенгинскын ЦКК-гай промышленна угаадаһан уһан Сэлэнгэ руу хаягдахаяа болёо. Ажахын ажаһуудалай угаадаһан хаягдаһаар. Гэбэшье метанол, органическа химическэ бодос, хлорид, сульфат гэхэ мэтэ энэ голой уһанда бага болоо бшуу. Татауровын авто-запабарилгын заводой сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдэй ашаглалгые һайжаруулһанай ашаар мүн лэ хорото бодосой хэмжээн хороогоо гээшэ. Буряжилкомхозой предприятинуудта энэ талаар һүүлэй үедэ хэмжээнүүд абтаа гээд тэмдэглэмээ. СССР-эй Нүүрһэнэй промышленностиин мэдэлэй предприятинууд сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдэй ашаг үрэ улам бүри дээшэлүүлжэ шадаа.

Гэбэшье гансал һайн талыч жэшээнүүдые хойно хойноһоонь дурдамаар бэшэ ааб даа. Хэрэг гэбэл, үйлэдбэриин гөө хэрэгүүд тухай юрэл һанаата болоод байдаг предприяти, эмхи зургаануудшөөл олон зандаа. Буряадай профсоюзуудай курортнуудые хүтэлбэрилхэ талаар управлениин, «Байкалрыбпром» нэгдэлэй подразделениинүүд ошон байгаалида хандёсаяа огто хубилгаагүй.

Улаан-Удын 1-дэхи ТЭЦ, Татауровын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй, мүн барилгын материалнуудай заводууд, Баргажанай-Адагай загаһанай комбинат, Улаан-Удын сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүд, гол мүрэнэй судненууд, бага хэмжээнэй флот Байгал далайда иланга яа ехэ хохидол үзүүлнэ.

Газар дорохи уһа нефтепродуктнуудаар, азодоор, хлоридаар бузарлэлга үшөөл ехэ байнаар. Гансашье промышленна предприятинууд бэшэ, харин канализационно сетьнүүдээр хангагдаагүй һуурин, тосхонууд, худөө ажахын объектнүүд, мүн бог шорой газар дорохи уһа бузарлана.

Сэлэнгэ, Удэ гэбэнуудай уһан хэмнээ үлүү бузарлагдаагүй гэжэ тоологдодог юм. Байгал далайда шудхан ородог бусад гол горхонуудай уһанай шанар 1989 оной хэмжээндэ үлэнхэй.

Улаан-Удэ, Хяагта, Северобайкальск хотонуд, Селенгинск һуурин шадархи агаарай бэйдал шэнжэлээд үзэхэдэ, 1990 ондо урданайхидаа орходоо ехэ хубилалта болоогүй. Гэбэшье тоойон тортог, углекислэ газ, углеродой окись, фенолдой окись, фенол, пилен, сероуглерод гэхэ мэтэ олон асуудалнуудые санитарно-гигиеническэ мативаһаа холо үлүү дэглэмээр.

Экологическа байдалай тогтоһон нууд олон. Гол шудыень нэрлэжэ болоогаали яагаад ашаглаг асуудалда харюу бэрхэтэй, ашаг урнууд дурадхагданакэ ба технологи бэжэндэ хэрэглэгдэрилгын хүсэнүүд, ри дуталдана. Предприяатагүй һаа түсэб эрмэлзэлтэйгээр байгаалида ээзэлүүлхохидол үзүүлнэ. Ба баялиг «хямдахань» нуудай ашаар хэрэгһан, дадаһан саг бай Экологи мүнөөшөө коһоо таһалданги

Айлтагүй уһа уухан агаараар амилхаяа Иимэ байдалаймнай тагаануудай нэгэн гаали хамгаалгын дые барилга хангалагдана.

Үнгэрһэн дүрбэн шада байгаали объектнүүдэй олоо соогоо хэрэглэмжэлагдаагүй. Барилгын худэлмэринүүдлион түхэриг оройдоол 60,6 ашаглагдаа.

Уһа хамгаалгын дэй барилга дээрэ рэгүүд ямар бэ! тоолой ёһоор 97 ашаглалгада оруултой байгаа. 1987—та 77-ниинь худэлгэхэ ёһотой гэжэ хар юм. Бодото байдалхэдэ, энэ хугасаа доол 39 объект үгтэбэ. Бүхыдоо 47 түхэриг гаргашаглагдна. 14 сэбэрлэлгиие гэ хэрэглэмжэдэ даа.

Уһа хамгаалха барилга хэмһээ үлдруулагдаба. Проблемтой дэрэһээ 8-ниинь даа. Онсолбол, Се модоной баазада, Нижнеангарск, Кабанууда сэбэрлэлгын гэнүүд саг соогоо гүй. Селенгинскын зо-картонно комбинадай үилэдбэриин угаадаһан бэрлэдэг онньһон нүүдые һэльбэн түгэсхэгдөөгүй. «Сахал даа. Строй» трестын 19 сэб соо эдэ бүгэдэ харааладгаагүй байна. Барилга-хабсаралгын тус трест нёдондо 50 процент дүүргэгдаа. «П

Хандагайн биологическа сэбэрлэлгэнүүд дожо эхилхэ ёһотой рятлесстрой» нэгдэлмэй ПМК-гай луулагдажа байна плавикова шадаа иимэл байдал тогт

Гэхэ зуура райо бүүдэй, онсолбо Ивалга, Мухар-шибирь гажан, Тарбагатай дай канализацин нүүдэй проектно-документациие «Б хоз» нэгдэлэ саг дээгүй байшоо.

(Эхин. Түгэсхэлтэ гараха).

Зүблэйтэ орон дотор

«СУРАНЗАТАЙ» БҮЛЭ

Тюмениин Уват тосхондо ажаһуудаг Белкинтэнэй гэр бүлынхид «суранзатай» юм. Василий Белкин болон тэрээнэй дүрбэн басагадай бэедэ, гэрта түмэр, модон, пластмасса, шаажан зүйлнүүд нааг даа байдаг юм. Дүрбэтэйхэн Женя басаганиишье һэрээ болон халбаганууды гартаа нааг даа байлгажа шадаха. Харин тэдэнэй эжы Татьяна Белкина тиигэжэ шадахгүй. Басагадни үбшэлхэдөө, халуурхадаа «суранзангуй» болошодог гээд эжынь тэмдэглэнэ.

ФЕРМЕРНҮҮДТЭ ТУҺАЛНА

Областиин олохон худөө ажахынууд энэ хабартаа ашаглахаяа Т-25 түхэлэй шэнэ трактورнуудые худалдан абаа. Россин таряашадай ажахынуудай болон худөө ажахын кооперативуудай ассоциаци ашаг үрэтэй энэ машинануудые поли дээрэ, мүн умсынгөө ажахыда хэрэглэхэеэ худалдан абахадань туһалһан байна. Областиин түс ассоциациин дэргэдэ бага предприяти байгуулагданхай. Тэрэ таряашадай ажахынуудые, фермернүүд ба кооперативуудые техническэ талаар хангаха зорилготой. Байгша ондо худөөгэй ажалшад элдэб янзын техникэ, тэрэ тоодо 80 трактор абаха юм.

СИБИРИИНХИДЭЙ ОНОЛ ШАДАБАРИ

Шушенскын этнографическа экспедициин гэшүүдэй Сибириин һуурин тосхонуудаар ябажа олоһон зүйлнүүд ганцашье һонирхолтой бэшэ, мүн ашатай байжа мэдэгдүй. Тэдэнэй дунда энэ зуун жэлэй эхиндэ бүтээгдэһэн мяха хэршэдэг, тоно бүлэдэг болон гэр байрада хэрэглэгдэдэг элдэб зүйлнүүд бии. Мүнөө иимэ юумэн ехээр дуталдана бшуу. Гадуур элдэб янзын амһарта, эхэнэрнүүдэй уран гаргаар бүтээгдэһэн зүйлнүүд олоной анхаралтатана. Минусинска хизаар ороно шэнжэлэлгын музейн залнууд соо нээгдэһэн XIX зуун жэлэй һүүлээр ба XX зуун жэлэй эхээр бүтээгдэһэн зүйлнүүдэй выставкэ дээрэ эдэ бүгэдэ табигданхай. Үндэһэ яһенайнгаа соёл культура шудалха, арад зонойнгоо ёно заншалнуудые хамгаалха хэрэгтэ сүлөө сагаа зорюулдаг этнографическа кружогой гэшүүд арадай урэн гартаанай онол шадабари дамжуулан абана.

ХҮН БҮХЭНДЭ ҺОНИРХОЛТОЙ

Хакасиин «Знаменский» совхозой уран зурагай галерей соо нютагай хүн бүхэн шахуу өөрынгөө дүрэ зураг харахаа эргатай. Хэдэн жэлэй туршада нютагайхидайнгаа дүрэ портрет зураһан уран зураача Григорий Серебряков энэ совхозодо зурагуудаа бэлэглэһэн байна. Тэдэниень саг үргэлжэ харуулжа байха тусхай павильон эмхидхэгдээ.

ЭРЕЭН ГҮРӨӨҺЭНЭЙ АРҺА — НЮУСААР

Корсаковай тамуужанай инспектор Улаан дэбтэртэ оруулагдаһан Амарай үшөө нэгэ эреэн гүрөөһэнэй хорсогдоһон тухай мэдээсэбэ. Приморийһоо Япон ошожо ябаһан бүлэг аяншалгашадай ашаа шалгажа байхадаа, тэрэ бүдөөр орёоһон нэгэ юумэндэ анхаралаа хандуулба. Шахтын барилгашан Анатолий Б. «Тэрэниие бу харуулыт даа» гэжэ шэбэнэн гуйһан байгаа. Гуйлтыень анхарангүй тайлажа харахадань, нэгэ эреэн гүрөөһэнэй, 6 доргоной арһан дотор хубсаһан мэтээр орёогдоһон байба. Дэлхэйн дэлгүүр дээрэ эреэн гүрөөһэнэй арһан 12 мянган доллар сэнтэй юм. Энэ мүнөөр Япондо хуушан хэдэн арбаад «Тойет» ба «Ниссанов» машинануудые худалдан абажа болохо байна. Тэд энэ түсэбынь буруу һүрөө. Анатолий Б. нюуса ашаа гаргахаяа һэдэнэнэйнгээ түлөө мүрдэлгын органууудай урда харюу бариха болобо. Тэрэнэй хэрэг Приморийн хизаарай УВД-дэ дамжуулагдаа.

ХУЛГАЙШАДАЙ СУГЛААН

Мүнөө үе сагта суглаан, зүблөөнүүд олошороо гэхэнэ байтагай хулгайшадшье суглаа зарладаг болонхой. Эрхүүгэй областиин Усть-Кут хотодо дотоодын хэрэгүүдэй нютагай таһагай худэлмэрилэгшэд 30-аад хүнэй суглаһан суглаанай гэшүүдые гансата барижа шадаа.

Гүрэнэй аюулгүйе сахидаг комитедэй худэлмэрилэгшэдтэй хамта энэ хэмжээ ябуулга үнгэргэгдэнэн байна. Гэмтэ үйлэ хэрэг үүдхэгшэдэй удеридагшад тодорхой нэгэ газарта уулзаха гэжэ мэдэгдэнэн байгаа. Хоорондоо дайлалдадаг бүлэгүүдые эблэрүүлхэ, аюултай үйлэ хэрэгүүдээ эмхидхэхэ газараа хубаалдаха, эрхэ сахидаг органууудһаа бэеэ хамгаалха арга түхэлнүүдые шудалха гэхэ мэтэ олон асуудалнуудые суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ байһан юм.

Эндэ баригдаһан хүнүүдһээ буу, газова пистолет, наркотическа элдэб зүйлнүүд болон бусад зэр зэмсэг хуряагдаа. Мүнөө энэ хэрэг мүрдэлгын органууудта дамжуулагданхай.

ХУУШАН ДЕТАЛЬНУУД ҺЭРГЭЭГДЭНЭ

Мурманскын судна заһабарилагшад хуушан детальнуудта порошок турхижэ, тэдэниие амжалтатайгаар һэргээнэ. СССР-эй Науканнуудай Академиин эрдэмэй Кольско түбэй эрдэмтэд шэнэ технологи шудалхадань тэдээндэ туһалаа.

Энээнэй тула түрүүшээр холоһоо асарагдаһан үндэр үнэтэй материал хэрэглэгдэдэг һэн. Харин мүнөө нютагай, хямда түүхэй эд хэрэглэн, эрдэмэй түбтэ иимэ порошок үйлэдбэрилдэг болоо. Тэрээтээр областиин заһабарилгын бухы предприятинууд хангагдана.

ГАНСАЛ ХАМ ХЭРЭГЛ

«Кондопогабумпром» дэл үйлэдбэриин рэглэжэ, дулаа б тануудые бүтээн лохо. СССР-эй Академиин эрдэм түбэй ой модоной эрдэмтэдэй туһалдойхид шэнэ техн жа шадаа.

Модоной хибэ до шэнэһэнэй хэрэглэхэ гэжэ радхаһан байна. үлэгдэлнүүд гал дадаг байгаа, хар тайгаар хэрэглэгд

Заводой ажалшн лаа баридаг бар алнуудые ехээр даг болохо. Инст доной химиин хүнүүд болон бай ро хүргэхэгүй пр гаргаха шэнэ техн доно

Т. НАГ

ХАЯГДАҺАН ХАЙРАН ЖЭЛНҮҮ

Урда сагһаа хойшо хүршэ һуурһан буряад, ород зон нэгэ ажахы боложо хамтэраад, эбтэй зетэйгээр ажалладаг, мүн ажахыгаашье бодомжотой зүбөөр, эзэн ёһоор эрхилдэг һэн. Жэшээнь, ородуудай гол түлэб таряан ажал шадамараар эрхилдэг һаань, буряадууд угайнгаа заншалаар адууһа малаа һайнаар үсхэбэрилдэг һааб даа. Тэрэ үедэ Корсаковай «Знамя Октября» колхоз Кабанскын район, мүн республика соогоо түрүү ажахынуудай тоодо ороһоо-хойшо 30 жэл соо Корсаковай бригада, фермэ бүхыдэнь 60 миллион шахуу түхэригэй продукци үйлэдбэрилжэ гүрэндэ үгөө. Харин энэ үе соо тосхониие хүгжөөхэ, болбосон түхэлгэй болгохо хэрэгтэ ороидоол 1,5 миллион түхэриг гаргашалагдаа гү, али үгы гү, үшөө һайн тооложо үзэхөөр. Хараад үзыт даа. Һүүлэй гушан жэлдэ Корсаково тосхондо хоёр байратай ороидоол 8 гэр бэригдаа. Дүрбэн жэл бүхэндэ нэгэл гэр бодхоогдоһон болоно. Үнэндөө, гэр байрада хэрэгтэй зон захагүй олон.

Тосхонойнгоо юрын отделени болгогдоод, эндэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй хүн зоной тала хараха, тэдээндэ һанаагаа табихаяа болиходо, һуудал байдал, соёл гэгээрэлэй ямаршье барилгын хэгдэхэгүйдэнь айлнууд олоороо ондоо тээшээ зөөжэ, гэр байрануд задалагдажа, буусанууд хоһоржо эхилээ.

Эдэ бүгэдэ тушаа тэрэ нёдондо октябрьда болоһон суглаан дээрэ хүнүүд һанаа сэдьхэлээ өхэтэ зобожо байһанаа хэлээ һэн.

— Нютагай эрхэ байдалые хараада абангүй, хүн зонойнь һакамжые шагнангүй дээдын зургаануудай захиралта заабаряар ажахынуудые хаа хамаагүй хамталха гээшэ эсэстээ хүн зоной һуудал байдалда, иланга-яа үйлэдбэридэ ехэхэн хохидолтой байна. Хараад үзыт. Аяар 50-яад онуудта эндэмнай бэригдажа эхилһэн таряанай тоог, хартаабха, овощ хадагалха байра гэхэ мэтэ бүтээгдэнгүй орхигдошонхой, мүнөө умхиржэ һалаа. Мүн эндэмнай барилгын модо хюрөөдэхэ пилорема, талха татахе тээрмэ, бүхы хэрэгтэй түхэрэлгэтэй МТМ-шье бии байһан. Тоэд тэдэмнай хүү һалаа, задалагдажа хаягдаа. Юрэдөөл, эндэ хүнүүд бу һуудай, газар нютагһаа тэржэ эхилһэн байгаа. Тиихэдэ энэ колхоз 11 мянган гектар эдлүүриин газартай, 3,5 мянган толгой эбэртэ бодо малтай, тэрэ тоодо 800 гаран үнеэдтэй байгаа.

Тоэд хүл дээрээ яһала гаражка, хүгжэжэ байһан ажахымнай урагшаа дабшалтэнь үнишье болоогүй таһалдуулагдажа, дээрэһээ бууһан захиралтаар колхоз, совхозууд хаа хаанагүй хамтаруулагдажа эхилэгдээд, манайшье колхоз мантан томо Байгал-Хударын совхозой нэгэ отделени болгогдоо һэн. Тиихэдээ одоолшье олон үхибүүдтэй хойто эхын гү, али эсэгын үншэрһэн үхибүүндэл адли энэ тосхомнай ёһотоор «үншэржэ», хойшоо гаража, тоогдохоёо болижо эхилээ.

Томодхогдоһон совхозой хүтэлбэрилэгшэд районой дээдын зургаануудай ебяа гарахагүй хада дура зоргоороо аашалалдажа эхилээ гүб даа. Хуушанай Корсаково тосхониие һэргээхэ, хүгжөөхэ тушаа хургааршье үлгэхэ юумэ хээгүй, һаналаа табяагүй аад, таряа, хартаабха, мяха, һу үгэгты гэжэ эрилтэ табихаһаа ондоо юумэ мэдэдэггүй болэй. Харин нютагай буряад зоной ёһо заншал, соёл болбосорол, эрдэм һургуули тухай һанаагаа зобохо хүтэлбэрилэгшэд үгы байгаа гэхэдэ алдуугүй.

Совхозой отделени болгогдожо эхилһэн байгаа. Тиихэдэ энэ колхоз 11 мянган гектар эдлүүриин газартай, 3,5 мянган толгой эбэртэ бодо малтай, тэрэ тоодо 800 гаран үнеэдтэй байгаа.

Тоэд хүл дээрээ яһала гаражка, хүгжэжэ байһан ажахымнай урагшаа дабшалтэнь үнишье болоогүй таһалдуулагдажа, дээрэһээ бууһан захиралтаар колхоз, совхозууд хаа хаанагүй хамтаруулагдажа эхилэгдээд, манайшье колхоз мантан томо Байгал-Хударын совхозой нэгэ отделени болгогдоо һэн. Тиихэдээ одоолшье олон үхибүүдтэй хойто эхын гү, али эсэгын үншэрһэн үхибүүндэл адли энэ тосхомнай ёһотоор «үншэржэ», хойшоо гаража, тоогдохоёо болижо эхилээ.

Эдэ бүгэдэ тушаа тэрэ нёдондо октябрьда болоһон суглаан дээрэ хүнүүд һанаа сэдьхэлээ өхэтэ зобожо байһанаа хэлээ һэн.

— Нютагай эрхэ байдалые хараада абангүй, хүн зонойнь һакамжые шагнангүй дээдын зургаануудай захиралта заабаряар ажахынуудые хаа хамаагүй хамталха гээшэ эсэстээ хүн зоной һуудал байдалда, иланга-яа үйлэдбэридэ ехэхэн хохидолтой байна. Хараад үзыт. Аяар 50-яад онуудта эндэмнай бэригдажа эхилһэн таряанай тоог, хартаабха, овощ хадагалха байра гэхэ мэтэ бүтээгдэнгүй орхигдошонхой, мүнөө умхиржэ һалаа. Мүн эндэмнай барилгын модо хюрөөдэхэ пилорема, талха татахе тээрмэ, бүхы хэрэгтэй түхэрэлгэтэй МТМ-шье бии байһан. Тоэд тэдэмнай хүү һалаа, задалагдажа хаягдаа. Юрэдөөл, эндэ хүнүүд бу һуудай, газар нютагһаа тэржэ эхилһэн байгаа. Тиихэдэ энэ колхоз 11 мянган гектар эдлүүриин газартай, 3,5 мянган толгой эбэртэ бодо малтай, тэрэ тоодо 800 гаран үнеэдтэй байгаа.

Тоэд хүл дээрээ яһала гаражка, хүгжэжэ байһан ажахымнай урагшаа дабшалтэнь үнишье болоогүй таһалдуулагдажа, дээрэһээ бууһан захиралтаар колхоз, совхозууд хаа хаанагүй хамтаруулагдажа эхилэгдээд, манайшье колхоз мантан томо Байгал-Хударын совхозой нэгэ отделени болгогдоо һэн. Тиихэдээ одоолшье олон үхибүүдтэй хойто эхын гү, али эсэгын үншэрһэн үхибүүндэл адли энэ тосхомнай ёһотоор «үншэржэ», хойшоо гаража, тоогдохоёо болижо эхилээ.

Эдэ бүгэдэ тушаа тэрэ нёдондо октябрьда болоһон суглаан дээрэ хүнүүд һанаа сэдьхэлээ өхэтэ зобожо байһанаа хэлээ һэн.

— Нютагай эрхэ байдалые хараада абангүй, хүн зонойнь һакамжые шагнангүй дээдын зургаануудай захиралта заабаряар ажахынуудые хаа хамаагүй хамталха гээшэ эсэстээ хүн зоной һуудал байдалда, иланга-яа үйлэдбэридэ ехэхэн хохидолтой байна. Хараад үзыт. Аяар 50-яад онуудта эндэмнай бэригдажа эхилһэн таряанай тоог, хартаабха, овощ хадагалха байра гэхэ мэтэ бүтээгдэнгүй орхигдошонхой, мүнөө умхиржэ һалаа. Мүн эндэмнай барилгын модо хюрөөдэхэ пилорема, талха татахе тээрмэ, бүхы хэрэгтэй түхэрэлгэтэй МТМ-шье бии байһан. Тоэд тэдэмнай хүү һалаа, задалагдажа хаягдаа. Юрэдөөл, эндэ хүнүүд бу һуудай, газар нютагһаа тэ-

МАНАЙ ДОКТО

Зураглал

ТАЛТАНУУД ЛОЖО ЛЭНХЭЙ

Саяан уулын хормойдо оршодог Таһархай нютагта Людмила Борисовна Бодонцаевае ехэ багагүй һайн танидаг, тэрэннии «манай доктор» гэжэ нэрлэдэг, хүндэлдэг заншалтай юм.

Людмила Борисовна хорин жэлэй урда тэ Улаан-Удын медицинскэ училищи амжалтатайгаар дүүргээд, Элүүрые хамгаалгын министерствын зууршалгаар фельдшерскэ пунктые даагшаар томилогдоо һэн.

Тоэд залуу басаганай тэрэ фельдшерскэ пунктые даажа абахадань, ажалдаа хам орохо аргагүй шэнгээр үзэгдэбэ. Юундэб гэхэдэ, һураха, хүдэлхэ гэшэмнай хоорондоо ехэ илгаатай ха юм. Һуража байхадаа студент бүхэн бэлэн дээрэ гэхээр ябадаг. Залуу эмшэлэгшын амбулаторидоо ороод, хараха үзэхэдэнь, элүүрые хамгаалгын ямаршье эрилтэнүүд хангагдаха аргагүй байба. Тэрэнэй хажуугаар Таһархай нютагта нэгэшье таниха хүн байбагүй. Людмила Борисовнагай ондоо нютагта ороэд адаглан харахадань, үнеэдэй мөөрөөн, нохойнуудай хусалдаан тад ондоогоор дуулдаа бэлэй. Угайдхадаа, юундэшьеб, уһанайньшье амтан ондоо шэнги һэн. Тииһээр байтараа, хүнүүдтэй танилсажа эхилээ ааб даа. Тэрэшэлэн газар дайдатайнь танилсажа, Субаргын болон эндэхи обоогой аршаануудта, хорёод онуудаар хубисхалда, эсэргүү дайсадай гарта орожо, наһа барахан Н. Каландаришвилиин отрядай долоон партизанай Таһархайһаа холо бэшэ оршодог хүүртэ ошожо, баглаасэсэгүудые табяа һэн.

Хадын горхоной урдажа байһан уһандал, үдэр һарануд, түргөөр үнгэрэн ошожол байба. Людмила Борисовна богони болзор соо нютагай хүн зонтой танилсажа, нягта холбоо байгуулаа һэн. Районой түб буусаһаа холо байдаг худөө нютагта худэлһэн медфельдшер терапевтын, хирургын, акушерэй, педиатрай үүргые дүүргэдэг болоо ха юм. Тиимэһээ тэрэ элдэб янзын медицинскэ журналнуудые, номуудые уншажа, шудалжа, мэргэжэлээ дээшэлүүлдэг байһан гээшэ.

Таһархай нютаг Толгойн участково больницаһаа 6 модоной, Хэрэн тосхонһоо алаг 70-аад модоной зайда оршодог. Аймагай заха хольн нютагта ажаллаха гээшэ хүшэр ааб даа. Жэшээлхэдэ, хүнэй гэнтэ ехээр үбдэхэдэ, автомашинашье даб гээд олдохогүй. Тоэд эдэ бүгэдые хараадаа абажа, медфельдшер Людмила Борисовна һаадгүйгөөр тэрэ сагтань үбшэн хүнүүдые больницада абаашажа, түртэн сагай туһаламжа үзүүлжэ шададаг гээшэ.

Эмшэлгын худэлдэг тосхондо хамта дээрээ 500-гаад хүнүүд ажаһуудаг, тэрэ тоодо 170-аад үхибүүд тоологдоно. Нютагайнь хүнүүд абаад, хүгшэд рандаа фель рал доро байд шөөр үбдэнэб Борисовна м мэһээ амара амар һууха арг нишье, удэршье роо һуулгааршь ниндөө хаб хэрэгтэй сагтан һа хүргэхээ хүн Тэрэ нютагай хүн лэй хугасаа сос гэтэшье хатуу. үгүй, сааша наа гээшэ.

Ажалдаа суута түлөө Л. Б. Бо точные Саяны» магай элүүрые һагай болон рес рые хамгаалгын зүһөө олон Х мотануудаар ша на.

худ

ТАСС: түби дэлхэй мүнөөдэр

Урда Корейн Чолланам-до провинциин таряашадай гол һалбариин тоодо зүгы үсхэбэрилгэ ородог. Чиксан хадын хормойдо түбхинэһэн тосхонуудай таряашад энэ һалбариие ашаг үрэтэйгоор эрхилжэ, сроо соогоо нилээд мэдээжэ болоһон түүхэтэй. Гансал энэ нютагуудта байражаһан зүгын 100 бүлэ 10 миллион вон гэхэ гү, али энэниие долларто оруулхада, 14 мянган долларой ашаг үрэ үгэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: орокой суута зүгышэдэй нэгэн Ким Сок Кон.

ТАСС-ай фотохронико.

ДЕЛИ.

Элдэб үйлэ ушариуудые тааралдуулан, олон янзын тоо, баримтануудые хараада абажа, хүнэй болон бүхэлэй обществыг ерөөдүйень хэлэжэ үгэдэг хүнүүдэй бодомжолхо юумэ мүнөө элбэг болобо. Энэдхэгтэ средагай үдэр политикын талаар элдэб эсый тодхорто үйлэ хэрэгүүдые асардаг үдэр болоо. Мартын 13-да, средада, парламентын арадай палатые тарааха болон болзорһоо урид һунгалтануудые үнгэргэхэ тухай ороной президент Рамасвами Венкатараманай соносхоһоной удаа үнгэргэшэ средада Чандра Шекхарай правительство тушаалһаа буугаа һэн гээд мэдээсэлэй агентство тэмдэглэнэ.

ВИНДХУК.

Ґазаагуур ябаһан хүнүүдые адаглажа харадаг, «бүхы юумэ мэдэдэг» манай хүгшэдтэ ямараар хандадаг байһанаа тодорхойлон, «Веселые ребята» гэжэ совет бүлэгэй хүгжэмшэд «хүгшэн эжынэр, бидэнэр таанадые хүндэлдэгбди, тоэд хүсэд һайнаар ойлгодоггүймнай халагламаар» гэжэ дуулана.

Тоэд эдэ гэмэргэн хүгшэдэй тайзан дээрэ хатаржа байхые хараа һаа, эдэ хүбүүд юун гэжэ дуулаха байгаа гээшэб? Харин Урда Африкын Кейптаун хотодо кабаре эмхидхэһэн хухюутэй 6 хүгшэд удэшэ бүхэнэ эгээл нигэжэ үнгэргэнэ бшуу. Матросуудай хубсаһа үмдэһэн 70 гаратай хүгшэд хэнэйшье атаархамаар хатарна, бишыхан зүнэгүүдые табина.

БОГОТА.

Нарниньо болон Хойто Сантандер департаментнуудта армийн подразделениүүдтэй хамта Колумбийн полициин үнгэргэһэн хэмжээ ябуулганууд ашаар 12 наркомафиози баригдаа. Полициин түлөөлэгшэдэй мэдээсэнэй ёһоор, Нарниньо департаментда наркотигуудтай тэмсэл ябуулдаг тусхай подразделени дүрбэн газарта намуу сэсэгэй тариималнуудые оложо усадхаа. Хойто Сантандер департаментда армийн патруль харгы дээрэ Колумбийн дүрбэн хүниие барижа, авт соонь ниоугдаад килограмм сэбэр лицида тушаагаа

БЕЛГРАД.

16-һаа 66 хүр Югославида ажа шье хүн бээ м таарамжатай ба пилодой үнэмшэд гатай.

Югославийн «. компаниин шиг нэгэдэнэн һургуу шахуу сагай тур шье хүн дуратай роо ниндэхэ мэрг ложо шадаха гээ новости» газетэ

Янза бүрнин м гүүриүүдтэ нёд раанай элбэгжэх ныи хүдалдан а ла баярлаһан ба энэ жэлдэ нимэ нэй сухал хургэдэ Эд бараанай үнэ лүүлхэ ябадалай дэжэ байха үедэ салин хүлһэн д Энэ шалтагаар л худалдан абагшад байһан бараае аба хой. Тоолон гарга ша оной түрүүш туршада арад зон олзэ оршо 20 дөөнөлөө. Тингэж һарада хүнүүд д абаһанһаа 24,5 бага эд бараа худ һан байна.

Олонхи айл то юумээ абаад л амарна. Һайн шан ханай болон загаһ хоол худалдадаг м та хүнүүд бүри о лишонхой. Бусад хоолой зүйлнуудыг гаар абана. Ороной лон хилын саанаһа даһан хубсаһа хуна зинуудташье худал шад үсөөн ябана жэлэй туршада бай сэнгэй хэды дахин һэн дээрэһээ олон рьнгаа түлбэрн болёо. Байгша оно соо электрын эли ба газай үнэ дээш

Хүн зоной гарта ёхэ болоод, харин нуудта эд бараанай байхада, дэлгүүрэй алдагдаа гэлсэдэг тэнсүүриие. таара тулада үргэн хэрэ эд бараа ехээр үй хэ хэрэгтэй болоно. тула бага бэшэ саг, дал мүн экономик лөөлхэ арганууд хэр

ХҮГЖЭМ ДУУНАЙ ҺАЙН

...а эндэ бай-
...удэлмэри
...эхэнэрнүү-
...ньь МНРГ-
...эрэ ехэл то-
...дэ һанажа

...саг байһан
...роной үр-
...заха хи-
...мэгүүдые
...ы байгаа.
...томашина-
...һааб даа.
...лда деле-
Монголой
...ухы холын
...е суглуул-
туршада

...нь хуралай
...дынгөө ха-
...һөөргэнь

...шахуу сур-
...й дунда
...бсаһа хуна-
...дшье олон

...индэ япон
Манжуурые
Улаан Ар-
...авлени Ни-
...ипон булим-
...хүдэлхыень
хамта һам-
...та, Хойто

...аев ОГПУ-гай
...й дуудалгаар
...юм. Удаань
...эгдэжэ, фран-
...ногуйгөөр мэ-
...йна.
...цида, Африк-
...э үедэ һамга-
...үдэлдэг бэй-

...эр Н. М. Бал-
...та тухай юун-
...й, хэлэгдэ-
...шэ.

...ой ноябриин
...СР-эй Түрэ-
...ниха комитед-
...л абаһан бай-
...элай Михай-
областиин
...і Хара-Булаг
...ндо түрэһэн,
...ай управле-
...эгшэ ябаһан,
...р. 1919 оной
...КП(б)-гэй гэ-

...-гэй органуу-
...хуурмаг хар-
1937 оной де-
...жэлээр сулэг-
...өөсөө Магада-
...нгэргэжэ бай-
...декабриин 16-
...шэһэн байна.
...ковно Сүүдэй
...н тодоруулһа-
...оной мартын
...р гэм эмэгүй
Н. М. Балдаа-
...һэн хойнонь)

...нэй һамган Во-
...сулэлгэдэ ооо-
...өөс дүүргэһэ-
...сагааруулагда-
...ртида абтаһан

...үүлшын удэр-
...э эхэнэр Моск-
- ленинизмын
...эдэ Зүүн Си-
...ай большевиз-
...эршэмтэйгээр

...э байхадаа, бу-
...хамта «Тэдээн-
...лахагүй һэмди»
...алсаа һэн. Тэрэ
...эрнүүдэй рево-
...аһан түхэй, Со-
...рэл нютагтаа
...гухай үнэншэмэ
...ан юм.

И. ТУГУТОВ,
...эмэй доктор,
...профессор.

Дүрбэн үдэрэй туршада үнгэргэгдэһэн «Загарай-91» гэһэн залуу дуушадай районно конкурс хоёрдохи хэлээ амжалтатайгаар эмхидхэгдээ. Эдэ үдэрнүүдэй турша соо соёлой байшанда хүн зон дүүрэн суглараа.

Иимэ ехэ хэмжээ ябуулгада ехэ мүнгэн һаргашалагдаба. Эндэ спонсорнууд, нэрлэбэл, Загарайн бройлерно фабрика, Тайлсын совхоз, соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомууд, АПК «Сибирь» гэжэ кооператив, ЛКСМ-эй райком, «Дружба» болон Онохойн совхоз, Загарайн залуушуулай түб ехэ туһа хүргэһэн байна. Дуунуудай фонограммые (абяа бэшэлгые) Улаан-Удын залуушуулай «Аттракцион» гэжэ түб бэшэжэ үгэһэн юм. Мүн тинхэлдэ элдэб үнгын гэрэл түяа хэрэглэлгэдэ туһалаа, тиигэжэ дуун бүхэн оорын ялас гэмэ хурса образтой, дабтагдашагүй болоо гэжэ тэмдэглэхээр.

Энэ конкурс шэнэ нэрэнүүд тэй танилсуулаа, Новоильинскын тепловозой машинист Виктор Золотаревые хэд мэдэхэ, таниха байгаеб? Үсөөн хүн һаб даа. «Стефания», «Бихонходохоб» гэжэ нэрлэгдэһэн дуунууд олоной һайшаал магтаалда хүртөө. Гоёор дуулаһан Загарайн аптекын хүдэлмэрилэгшэ Елена Ушаповская хоёрдохи һуурида гараба. Тэрэнэй дүү басаган—һургуулиин һурагша Оля баһал һайхан хоолойтой байһаараа шалгараа.

«Сагаан вальс» гэһэн, бусад дуунуудые Загарайн дунда һургуулиин 11-дэхи классай һурагша Юлия Сидорова гоёор гүйсэдхэжэ, конкурсын дипломдо хүртэһэн байна.

Соёлой байшангай хормойстер Алла Филипповагай уран бэлигые жюрин гэшүүд үндэрөөр сэгнэз. Новоильинскын хүгжэмэй һургуулиин багша Ольга Козловатай хамта тэрэ нэгэдэхи һуурида гараа юм. Гайхалтай һайхан хоолойтой Ольга халуун альга ташалгаар угтагдаба.

Дуушад Пётр Очиров, Николай Манулов гэгшэдэй дуулаһан дуунууд олондо һайшаагдаба. Районно «Вперед» гэһэн газетын түсхай шандэ Загарайн шудэнэй техник Илья Санданов хүртэһэн байна. «Хүлеэнэб», «Өөрөө ши хэлэ» гэһэн дуунуудые Майя Цыренд-оржиева зүрхэ сэдьхэлээ хүгжөөгдэжэ байна. Муу юумэниинь юуб гэхэдэ, һорилго хэдэг гэрынь тон жаахан, набтар юм. Иимэ дээрэһээ совхозоймнай хүтэлбэрилэгшэд, депутадууд хэзээ гоё байратай болгохо гээшэб?— гэжэ эдир-

...дэлгэн гүйсэдхэ...
...үндэр сэгнэ...
...һурагша Вика...
...рилгашад Анд...
...гей Корнаков,...
...ной узелай м...
Лушаков гэгш...
дипломууд
Эгээл бишыхан...
...арба наһатай...
...уран бэлигэрэ...
...рые шэмэглэ...
...ломдо хүртэбэ...
...да һургуулиин...
...сандр Очировай...
...нууд халуунаар...
...на. Татьяна Ко...
...тэлбэрилдэг...
...тернууд дуунуу...
...болгоо. Энэ ко...
Бэрээнэй, Элм...
Ключ һуурин...
...шүүлэй хабаа...
...ниинь халагла...
Хүгжэм, ар...
...һүүлдэ Онохо...
Бэрээнэй-Адаг...
...гуудаар конц...
...лаа. Тиихэдэ У...
...ро болон баг...
...гарайн райко...
концерт таб...
...һуугшадые ...
...нилсуулба.

ЗУРАГ ДЭ...
...дуушан Аня...

Спорт — Спорт — Спорт

ТҮРҮҮШЫН АМЖАЛТА

Бато Балданович Цыренжапов 1985 ондо Улаан-Удын багшанэрэй институт дүүргээд, түрэл Хэжэнгээ бусаа һэн. Түрүүшын жэлдэ Хүртэйн дунда һургуулида һүүлээнь Чиксаанын дунда һургуулида физкультурын багшаар хүдэлөө. Энэ багахан хугасаа соо залуу багша олон үхибүүдые бүхэ барилдааанда дуратай болгоһон, һургаһан байха юм. Һүүлэй үедэ манай «Буряад үнэндэ» тон зуб асуудалнууд табигдана. Жэшээлбэл, Буряад нютагуудта урданай нааданнуудые һэргээхэ, бүхэ барилдаан, һур хэрбалта, эмниг мори һургалга гэхэ мэтэ. Юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудта гансаа һуралсаа хараад байхагүй, үхибүүдые дүрбэн тэгшээр һургаха гэһэн зорилго хаа хааногүй табигдаха ёһотой. Манай һургуулида буряад хэлээ һайнаар шудалха, урданай ёһо заншалнуудаа, соёл болбосоролоо, наадануудаа һэргэлэн хүгжөөхэ асуудалда һүүлэй үедэ горитой анхаралхандуулагдана. Һургуулиимнай эдир барилдаашад һүүлэй жэлнүүдтэ элдэб мүрысөөндэ хабаалдажа, чинэ түрэтэй болоно. Жэшээлбэл, 9 дэхи классай һурагша Казаков Алеша 44 килограммай шэгнүүртэй барилдаашадай дунда 1 дэхи һуурида гаража, республикын чемпион болоо. 35 килограмм шэгнүүртэнэй дунда Потеев Эдик 2 дохи һуурида гараа.

Декабрь һарада арбан нэгэн барилдаашад Монгол орон ошожо, Баруун-Хараагай дунда һургуулиин барилдаашадтай тулалдажа ерээ һэн. 10-дахи классай һурагша Анзанов Дондок-Доржо «абарга бүхынэ нэрэ эзэгэдэ хүртөө. Манай команда баһа Улаан-Баатарай һургуулиин һурагшадтай барилдажа, 6:5 тоотойгоор шүүжэ ерээ һэн. Январь һарада Шэтын областиин Дулдаргын районой «Ленинец» газетын шандэ хүртэхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдөө бэлэй. Энэ мүрысөөндэ 8 дахи классай һурагша Тышкеев Намсарай 40 килограммай шэгнүүртэнэй дунда 1-дэхи һуури эзэлээ һэн. Барилдаашадная февраль һарын эхээр Комсомольск-на-Амуре хото ошожо, Советска Союзай Герой летчик-космонавт Ю. А. Гагаринай дурасхаалай заншалта мүрысөөндэ хабаадаа. Эндэ 4-дохи классай һурагша Ефимов Сережа 1-дэхи һуурида гараа. Тыкшеев Намсарай, Хайдаков Цыден муу бэшэ дүнгүүдые түйлажа ерээ һэн. Манай һургуулида жэл бүхэндэ февраль-март һаранууд соо РСФСР-эй ба Буряадай ССР-эй габьяата зоотехник-селекционер, Ленинэй орденто Пүнсэг Дарижапович Дарижаповай дурасхаалда заншалта мүрысөөн болодог юм. Энэ мүрысөөндэ Монгол ороной, мүн республикымнай районуудһаа олон барилдаашад ерэхэ байна.

Һургуулидамнай барилдаан үнэгэдэхи һуурида гараа юм. Гайхалтай һайхан хоолойтой Ольга халуун альга ташалгаар угтагдаба.

Дуушад Пётр Очиров, Николай Манулов гэгшэдэй дуулаһан дуунууд олондо һайшаагдаба. Районно «Вперед» гэһэн газетын түсхай шандэ Загарайн шудэнэй техник Илья Санданов хүртэһэн байна. «Хүлеэнэб», «Өөрөө ши хэлэ» гэһэн дуунуудые Майя Цыренд-оржиева зүрхэ сэдьхэлээ хүгжөөгдэжэ байна. Муу юумэниинь юуб гэхэдэ, һорилго хэдэг гэрынь тон жаахан, набтар юм. Иимэ дээрэһээ совхозоймнай хүтэлбэрилэгшэд, депутадууд хэзээ гоё байратай болгохо гээшэб?— гэжэ эдир-

БАРИЛДААШАД

Дүрэ буляалдалгын барилдааагаар залуушуулай, түсхайлбал, 22 наһа гүйсөөгүй спортсменүүдэй хоорондо үнгэргэгдэдэг мүрысөөн мартагдажа байнаа дахинаа һэргээгдэжэ, гараха апрель һаһын тэн багта Воронеж хотодо үнгэргэгдэхэнь. Урдань хүндэтэй байһан энэ мүрысөөндэ имагтал залуу барилдаашад, ямар нэгэн шалтагаанаар бэеэ гүйсэд харуулжэ шадаагүй барилдаашад хабаададаг һэн. Гадна энэ мүрысөөн СССР-эй суглуулагдамал командыю бүридүүлхэдэ ехэ туһатай гэжэ мэргэжэлтэд тоолодог байна. Манай республикын атледууд, түсхайлбал, В. Миланханов, Б. Гомбожапов, С. Пашинский, Д. Халтанов, А. Матюнов гэгшэд энэ бүхэсоюзна мүрысөөнэй чемпионууд болоһон, үгышье һаа, шангай һууринуудые эзэлһэн юм гэжэ уншагшадтаа үшөө дахин һануулая. Зарим залуу барилдаашад энэ мүрысөөнэй һүүлээр СССР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ абтаһаншье байха.

Мүнөө спортивна булгэмүүдэй барилдаашадай дунда шэлэн абалгын мүрысөөнүүд үнгэргэгдэжэ байна. «Трудовые резервы» булгэмэй Россин соведэй барилдаашад Махачкала хотодо хабаяа туршалсаа. 57 килограмм шэгнүүртэй барилдаашадай бэшэхэ дүрэн...

Ц. САМ...
Хэжэнгын ...
...ным дун...
багша, РС...
гэгээрэ...

ТУХА С...

...даашадай дун...
...дай, ...
...түрүүшын ...
...мэдээсэе. Хар...
Б. Балдоржи...
...сөөнэй мүнг...
...тоо. Мүн эн...
...эй булгэмые...
...сменууд Кос...
...рысөөнэй байн...
...барилдаашад...
Лхамажапов, ...
Жамсаранов ...
...нэдынгөө ш...
...дохи һуурин...
«Динамо» бу...
...рилдаашад Д...
...лонов гэгшэд...
...домой. Эдэ ...
...яала дүй ...
...ябана, тиимэ...
...мурысөөнүүд...
...лаха аргатай...

Залуу барил...
...элдэбын мүр...
...дажа, бэе...
...байхада, ман...
...абарга барил...
...ев, С. Замба...
...гэгшэд СССР...
...мал команд...
...оруулагдаже...
...до, һорилго...
...дэнэр США-...
...до үнгэргэг...
...богта бэлэд...
...тэдээн соо...
...үшөөл мэдм...

Сонсир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30 — «Углоо». 10.00—МВД-һээ мэдээсэнэ. 10.15—Ород арадай дүүнүүд. 10.30—Яхадай-Саха ССР-эй Түрэнэй хатарай ансамблиин концерт. 11.20—Футболоор Европын чемпионуудай кубок. «Реал» (Мадрид)—«Спартак» (Москва). 13.00—Шэнэ һокиной албан. 13.15—Футбол. Кубогуудта хүртэгшэдэй кубок. «Барселона» (Испани)—«Динамо» (Киев). 16.05—Абьяас шуналтай хүнүүд тухай. 16.20—«Михайло Ломоносов»—олон серитэй уран һайханай фильм. «От недр своих»—1-дэхи фильм, 2-дохи сери. 17.30 — Чемпионуудтай хамта. 17.50—«16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 18.20—«Футболоор Европын чемпионуудай кубок. «Реал» (Мадрид)—«Спартак» (Москва). 20.00—Шэнэ һокиной албан. 20.15 — Футбол. Кубогуудта хүртэгшэдэй кубок. «Барселона» (Испани)—«Динамо» (Киев). 22.00—Время. 22.45—МВД-һээ мэдээсэнэ. 23.00—«Пи» тэмдэгтэй. 00.30 — Бариматта фильм. 00.45—Техническэ забһарлалга. 02.20—«Часо...»—уран һайха... сери.

ХОЁРДОХИ ...

МОСКВА. Н... гимнастика. ...тухай. 9.35. ...ологи. 10-дэ... 11.05—Испан... —Литератур... БТВ. «Спектр...» —Хүүгэдэй ...никын педаг...ние даагш... зүбшэл зо... дай ССР-эй ...ралсалай ...сараев теле... асуудалнуудта... —Байгал. ...деоканалай ...бодол»; ...рэ хүдэлм... шадахаб... ...хын турша... гадир К. ...жуулгада ...Байгал; ...суурянэ. ...

МОСКВА. ...нойрсогты... Танилсагты... Канадын ...—Время. ...ховно Со... 23.45—РСФ... ведэй сес... «Под кр...» —уран һа... хи, 2-дохи ...

Кино, театр

Театр оперы и балета
Концерт звезд оперы с участием Галины Шойдогбаевой — в 19.
Бурятский театр драмы им. Х. Намсараева
Буга боложо хубилһан «Хаан» (Король-олень)— в 19.
«Дружба»
Золотоволоска — в 11, 13, 15, 17, 19, 21.
«Прогресс»
Красный ...
вочки — в ...
15-20 (уд...
Зеленый ...
20, 14-20, ...
возможно...
20-10.
«Октябрь»
После до...
в 9-40, Пе...
мя — в 1...
20-30

ПРАВДА Буряатыг мүнөөдэрэй номерто

Буряадай ССР-тэ СССР-эй болон РСФСР-эй референдумуудые үнгэргэлгын дүнгүүд тухай мэдээсэл газетын мүнөөдэрэй номерой нэгэдэхи хуудаһанда барлагдаба.

«Хүн зонние социальна талаарнь хамгаалга болон сэнгүүдэй реформо тухай» ССР Союзай Президентын Указ олоной һонорто энэл хуудаһанда байха.

«РСФСР-тэ газарай реформые бэелүүлгые тургэдэхэ нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» РСФСР-эй Верховно Соведэй Тогтоол номерто байха.

Журналистка Александра Коротаевагай «Арбан аха, эгэшэнэр» гэжэ гаршагтай статья номерой гурбадахи хуудаһанда барлагдаа.

Бельна танцануудай «Байгалай субад» гэһэн нэрэтэй харалга боложо үнгэрбэ. Энэ харалга дээрэһээ бэшэгдэһэн репортаж номерто байха. Нютаг нютагуудай һонин.

...үүргэхэ үүргээ...
...алтада гараанхай
...бгэнһөө һуража
...хүүгэдынь араб
...гэтээ үлэнхэй.
...і һамгадынь ша-
...дохо ёһотой бо-
...і һаа, түрүүшынь
...і амаралтада га-
...олохо бишуу.
...ктор **ЛЕБЕДЕВ.**

...машина машиныем мүргөө гэ-
...шэб гэжэ хараа гэһэнь, тэрэ-
...нэйнь жолоодо оорынь һам-
...ган һуужа һууба.

Дерек һамгандаа гүйжэ ошо-
бо. Гэмэлтээгүй гэжэ ойлгохо-
доо, тэбэрижэ, тээлажа захал-
ба. Машинануудай мүргэлдэ-
хые һонирхожо суглараһан хү-
нүүд гайхахын ехээр гайхаша-
ба. Харгын усал аюулда оро-
һон эдэ хоёр яахадаа иимэ
ехээр баярлана гээшэб гэжэ
тэдэнэр ойлгожо ядаа байгаа
һэн. Тэд харгыда ябаһан бу-
хы машинанууд соһоо үбгэ
һамган хоёрой машиныи мүр-
гэлдэһэниинь гайхалтай.

Радио болон теле-дамжуулга-
нуудые хүтэлбэрилдэг Дерек
Джемисон энэ ушарай һүүлээр
бүри ехээр суурхаа һэн.

Юрий ЛЕВЧЕНКО.
Лондон.

...А ЯБАА...

...у эхэнэр сем-
...нь оршуулаад
...а.
...нэг халзан эмэ
...б. Эдэ үгэнүүдые
...баһан хүн намайе
...эльгэ хатаха. Юуб
...мар хадаа унша-
...жэшье шадахагүй
...бэшэгдэһэн үгэ-
...в умдөөд, һайрха-
...гэжэ тэдэнь ор-
...
...ихаил **КАПУСТИН.**

АЗАТАЙ 400 НОХОЙ

Һасада нэгэдэһэн нохойнуудай гостиницада эзэгүй 400 нохой байраяа олобо. Олон байратай нохойн гэр барихада, 60 мянган юань гаргашалагдаһан байна. Гэбэшье Түгэдэй олбан зургаанай түбэй засагаархид энэ гаргаша харюулагдаха гэжэ найдана.

Ламын шажантай түгэд ябатан бүхы амитадые хайрладаг таал адли эзэгүй нохойнуудые мүн лэ хайрладаг юм. Харин энэ хотодо юрэнхыдөө һасын хоёр хүн бүхэндэ нэгэ нохой хүртэнэ гэмээр. Эзэдынь нохойнуудаа хаанашье дахуулаад ябадаг. Дэлгүүрнүүдтэ суг ороо, элдэб янзын унаагаар хамта ябана, харин зүндаа суттаа үһанда ороо, бэеэ һэргээдэг юм.

Тэд муу юумэниинь юун бэ гэхэдэ, сэсэрлиг болон гудамжанудта нохойнууд дүүрэн, оршон тойронхи агаар бузарлана, үдэр һүнигүй таһалгаргүй хусана, зайгуул һүрэг нохойнууд ниитын унаагай харгы зам хаана. Харин һэргэлэн ябаагүй һаа, зайгуул нохойнууд һүүлэй үедэ удэшэндөө хүнүүдтэ добтолдог болоо. Дүрбэн хүлтэнэй олошорхо тума хотын зоной ажебайдал улам аюултай болоно гээд «Чайна дейли» газетэ бэшэнэ.

Владимир ОРЕШИН.
Пекин-Москоа.

«Эхо планеты» журналһаа абтаба.

...но Совет, Буряадай ССР-эй Министнуудэй Совет, КПСС-эй Буряадай республиканска...

—2-50-96, приемнин— 2-54-54, редакторай орлогшонорон —2-68-08, 2-62-62, ... секретариадай —2-66-76, таһагууд: партийно ажэбэйдэлэй бэ пропагандые ... ба барилгын —2-61-35, агропромышленна —2-64-36, 2-63-86, совет бай-...уулинуудай—2-60-21, 2-57-63, мэдээсэлэй —2-30-05, оршуулгын —2-54-93, бэ-...-2-33-61, хэблэлдэ бэлдэгшэдэй (выпускающиинуудай)—2-33-95, ...ниин ...-1-44, Закаменскда —31-61, Хэрэндэ —91-9-79, Агинскда —3-40-69.
...нууд: директор —2-37-32, бухгалтери —2-33-77, заказ —2-56-62.

Газетэ жэлдэ 260 дахин ераха.
Хэблэлэй 2 хуудаһан хэмжээтэй.
Газетын индекс 50901 Тираж 6000.
Хэблэлдэ тушаагдаһан саг: 22.50.

Буряадай ССР-эй Госкомиздадай республикан... типографидэ газетэ барлагдан хэблэгдэбэ.
Директорэйнь телефон 2-40-45.